

**การประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในนวนิยายชุดไตรภาค
ดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน***
**THE CONSTRUCTION OF UTOPIAN AND DYSTOPIAN SOCIETIES IN LIU CIXIN'S
THE THREE-BODY PROBLEM TRILOGY: THE EVENT OF THE
GREAT WAR OF EXTINCTION**

ป๋าย ลีน่า^{1**}, ธนพร หมูคำ², นราวัลย์ พูลพิพัฒน์³ และ สุภาวดี ยาดิ⁴
Bai Lina^{1**}, Thanaporn Mookham², Narawan Poonpipat³ and Supawadi Yadi⁴

^{1, 2, 4}มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 ถ.ลำปาง-แม่ทะ หมู่ที่ 9 ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 ประเทศไทย

^{1, 2, 4}Lampang Rajabhat University, 119 Lampang-Mae Tha Road, Moo.9, Chomphu Sub-district, Mueang District,
Lampang Province 52100 Thailand

³มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200 ประเทศไทย

³Chiang Mai University, 239 Huay Kaew Road, Suthep Subdistrict, Mueang District, Chiang Mai Province 50200, Thailand

**Corresponding author E-mail: 570003960@qq.com

(Received: 22 Jan, 2025; Revised: 4 Aug, 2025; Accepted: 6 Aug, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในนวนิยายชุดไตรภาคดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน เล่ม 1 ถึงเล่ม 3 แปลโดย เรืองชัย รักศรีอักษร สำนักพิมพ์บางกอกโพสต์ โดยใช้แนวคิดยูโทเปีย (Utopia) กับแนวคิดดิสโทเปีย (Dystopia) เป็นแนวทางการวิเคราะห์ตัวบท ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายชุดไตรภาคนี้อประกอบสร้างสังคมยูโทเปียกับสังคมดิสโทเปีย รวม 5 ลักษณะ ซึ่งแบ่งเป็นการประกอบสร้างสังคมยูโทเปีย 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) สังคมยูโทเปียตามนิยามความเป็นชนบท โดยนำเสนอชนบทที่เน้นเกษตรกรรม 2) สังคมยูโทเปียตามนิยามทางการเมือง โดยนำเสนอความเท่าเทียมทางสังคม และสร้างแนวคิดทางการเมืองในสังคมยูโทเปียแบบสตรีนิยม และ 3) สังคมยูโทเปียตามนิยามจินตนาการจักรวาล โดยนำเสนอจักรวาลที่เกิดขึ้นใหม่ตามจินตนาการ ส่วนการประกอบสร้างสังคมดิสโทเปีย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) สังคมดิสโทเปียตามแนวทางการเมืองของโลกมนุษย์ โดยนำเสนอสังคมดิสโทเปียแบบคลั่งไคล้กับสังคมที่มีการปกครองแบบประชานิยม (Populism) และ 2) สังคมดิสโทเปียตามระบบและกลไกของจักรวาลที่โหดร้าย โดยนำเสนอจักรวาลที่ไร้ศีลธรรม มีมนุษย์ต่างดาวที่มีศักยภาพสูงในจักรวาล ทั้งนี้มนุษย์ต่างดาวสามารถใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาโจมตีโลกมนุษย์และยึดครองโลกมนุษย์ได้ มนุษย์จึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนและต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์

คำสำคัญ: ดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก, นวนิยายวิทยาศาสตร์, การประกอบสร้างสังคมยูโทเปีย, การประกอบสร้างสังคมดิสโทเปีย, หลิว ฉือซิน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การวิเคราะห์นวนิยายแปลชุดดาวซานถี ของหลิว ฉือซิน ตามแนวคิดยูโทเปีย-ดิสโทเปีย

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{2, 4} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์

ABSTRACT

This article aimed to examine the construction of utopian and dystopian societies in the “Three-body Problem” trilogy by Liu Cixin, using the concepts of Utopia and Dystopia as analytical frameworks. The study revealed that the trilogy constructed both utopian and dystopian societies across five key dimensions. The construction of the utopian society was explored in three aspects: 1) a rural utopia, which emphasized an agricultural society, 2) a political utopia, which promoted social equality and introduced feminist political ideologies, and 3) a utopia based on a reimagined universe. The construction of the dystopian society was analyzed in two aspects: 1) a dystopia rooted in human political systems, which portrayed a society driven by populism and political fanaticism, and 2) a dystopia based on the brutal mechanisms of the universe, where an immoral universe was presented, inhabited by highly advanced extraterrestrial beings who used sophisticated technology to invade and conquer Earth. In this context, humanity faced unprecedented violence and struggled for survival.

KEYWORDS: The Three-body Problem, Science Fiction, The Construction of a Utopian Society, The Construction of a Dystopia Society, Liu Cixin

บทนำ

นวนิยายแนววิทยาศาสตร์เป็นงานเขียนที่มีมิติทั้งด้านการจินตนาการและงานที่แต่งตามแนวทางวิทยาศาสตร์ ดังที่ ชัยวัฒน์ คุประตกุล (Kupratkul, 2011) ได้อธิบายเกี่ยวกับมิติการแปลงวรรณกรรมจินตนาการว่า นวนิยายวิทยาศาสตร์ (Science Fiction) เป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมจินตนาการ เนื้อหามักนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราววิทยาศาสตร์ โดยมีการใช้วิทยาศาสตร์เป็นการดำเนินเรื่อง ทั้งการสร้างฉากและการสร้างเหตุการณ์ที่แสดงผลกระทบเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่มีต่อมนุษยชาติ ทั้งนี้สามารถแบ่งประเภทของนวนิยายวิทยาศาสตร์ได้ 2 ประเภท คือ นวนิยายวิทยาศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์เข้มข้น (Hard Science Fiction) เน้นอ้างอิงทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์อย่างเคร่งครัดผสมจินตนาการ กับนวนิยายวิทยาศาสตร์แนวแฟนตาซี (Soft Science Fantasy) เน้นสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ จิตวิทยา ปรัชญาหรือจินตนาการมากกว่า แนวคิดทางวิทยาศาสตร์แบบตรง ซึ่งนวนิยายวิทยาศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์เข้มข้นเน้นการนำเสนอวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ส่วนนวนิยายวิทยาศาสตร์แนวแฟนตาซีเน้นผลกระทบของวิทยาศาสตร์ที่มีต่อมนุษยชาติ ในทำนองเดียวกัน Asimov (as cited in Wu, 2008, p. 9) กล่าวว่า นวนิยายวิทยาศาสตร์เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่นำเสนอความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และผลกระทบต่อมนุษย์ ส่วนนักแปลงวรรณกรรมวิทยาศาสตร์ชาวจีน Song (as cited in Wu, 2008, p. 16) ได้นิยามว่า นวนิยายวิทยาศาสตร์เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง มีลักษณะพิเศษ คือ มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ แต่ไม่มีหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สะท้อนความขัดแย้งและปัญหาสังคมผ่านแนวคิดวิทยาศาสตร์ จากคำนิยามของนักวิชาการข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปว่า ความหมายของนวนิยายวิทยาศาสตร์ คือ วรรณกรรมที่แต่งขึ้นโดยอาศัยแนวคิดวิทยาศาสตร์และเป็นวรรณกรรมหรือนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์โดยตรง ส่วนนวนิยายวิทยาศาสตร์แนวแฟนตาซีต้องอาศัยองค์ประกอบของวรรณกรรม 3 อย่าง คือ หนึ่ง ต้องนำแนวคิดวิทยาศาสตร์มาเป็นองค์ประกอบด้านฉาก เหตุการณ์ เป็นต้น สอง เรื่องราวการดำเนินเรื่องต้องนำเสนอเกี่ยวกับโลกอนาคตหรือจักรวาล และสาม มีการสร้างตัวละครที่

เป็นมนุษย์ที่มาสัมพันธ์กับมวลมนุษยชาติ จึงกล่าวได้ว่า นวนิยายวิทยาศาสตร์เป็นวรรณกรรมที่มีความทันสมัย มีการใช้ตรรกะทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับจินตนาการของเรื่องแต่ง ซึ่งผู้ประพันธ์มักจะเขียนงานแนววิทยาศาสตร์โดยสอดแทรกความหมายของวิทยาศาสตร์หรือกลไกด้านวิทยาศาสตร์ที่แตกต่างกับโลกจริงหรือสร้างโลกเสมือนขึ้นมา เนื้อเรื่องนำเสนอให้มนุษย์ต้องเผชิญกับชะตากรรมในอนาคตที่มนุษยชาติอาจสัมผัสได้ มีการแทรกให้เห็นถึงกระบวนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเดินทางเกี่ยวกับอวกาศหรือแม้แต่สงครามที่ต้องใช้อาวุธที่ล้ำสมัยและยังประกอบสร้างให้ผู้อ่านจินตนาการเกี่ยวกับโลกเสมือนเพื่อหาทางออกหากปรากฏสถานการณ์เหล่านั้น ทั้งหมดนี้จึงเป็นโครงเรื่องของนวนิยายวิทยาศาสตร์ที่ผู้ประพันธ์มักนำมาประกอบสร้างในงาน และยังมีกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ

นวนิยายชุดไตรภาคดาวซันถิ: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน เป็นนวนิยายวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการรางวัลในระดับนานาชาติ ดังที่ Du and Yang (2016) ได้สรุปว่า นวนิยายชุดไตรภาคเล่มที่ 1 ได้รับรางวัลฮิวโก (Hugo Award) สาขานวนิยายยาวยอดเยี่ยม ครั้งที่ 73 และนวนิยายชุดไตรภาค เล่มที่ 3 ได้รับรางวัลเล็กซ์วรรณกรรมนวนิยายวิทยาศาสตร์ของจีนครั้งที่ 22 รับรางวัลเนบิวลาญี่ปุ่นครั้งที่ 51 และรางวัลในประเทศจีนทั้งหมด 9 รางวัล นอกจากนี้ยังได้แปลเป็นภาษาต่างประเทศทั้งหมดกว่า 30 ภาษา ซึ่งได้รับความนิยมทั้งในวงการนวนิยายวิทยาศาสตร์และนอกระบบ กล่าวได้ว่า หลิว ฉือซิน เป็นนักประพันธ์ที่นิยมสะท้อนปัญหาวิกฤตของโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวนิยายชุดไตรภาคนี้นี้กล่าวถึงโลกมนุษย์ที่เผชิญกับวิกฤตของจักรวาล รวมทั้งการท้าทายกับการแสวงหาความอยู่รอดของมวลมนุษยชาติ หลิว ฉือซิน ไม่เพียงสะท้อนปัญหาโลกจริง ยังใช้จินตนาการในการเขียนนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ประกอบสร้างโลกอนาคตที่เสมือนโลกจริง แทรกอุดมการณ์วิทยาศาสตร์ อุดมการณ์การอยู่รอดในเรื่องหลิว ฉือซิน ยังได้อธิบายโลกผ่านมุมมองสังคมยูโทเปียและดิสโทเปีย จึงทำให้นวนิยายไตรภาคชุดนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจในการนำมาวิเคราะห์การประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปีย

นวนิยายชุดไตรภาคดาวซานตี้: อุบัติการณ์สงครามล้างโลกของ หลิว ฉือซิน ได้แบ่งเป็น 3 เล่ม นวนิยายชุดไตรภาคเล่มที่ 1 แบ่งเป็น 2 ภาค เล่าเรื่องสลับกันไปมาระหว่างเหตุการณ์ในอดีตกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เล่าเรื่องวิถีชีวิตของตัวละคร เย่เหวินเจีย ซึ่งเป็นผู้ส่งสัญญาณให้กับดาวซานตี้ ได้เปิดเผยความเป็นมาวิกฤติการเอาตัวรอดของมนุษย์ นวนิยายชุดไตรภาคเล่มที่ 2 แบ่งเป็น 3 ภาค ใช้การเล่าเรื่องแบบนับเวลาถอยหลัง ช้ามเวลาจาก 4.21 ปีแสง ถึง 2.07 ปีแสง เล่าถึงวิธีการเตรียมตัวของมนุษย์และตัวละคร หลังจี้เจรจากับชาวซานตี้ ทำให้มนุษย์กับชาวซานตี้มีข้อต่อรองกันชั่วคราว นวนิยายชุดไตรภาคเล่มที่ 3 แบ่งเป็น 6 ภาค มีการเล่าเรื่องแบบบันทึกความทรงจำของตัวละคร ฉิงซิน ทำให้เห็นถึงช่วงวันสิ้นโลก กระบวนการเอาตัวรอดของมนุษย์และสภาพหลังจากโลกมนุษย์หายไป ซึ่งจากตอนเปิดเรื่องจนถึงตอนปิดเรื่องมีระยะข้ามหลายพันปี นวนิยายชุดไตรภาคนี้ประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียปรากฏในตัวละครมนุษย์ ตัวละครมนุษย์ ฉาก และเหตุการณ์ เป็นต้น

ในนวนิยายวิทยาศาสตร์มักใช้แนวคิดยูโทเปีย (Utopia) กับแนวคิดดิสโทเปีย (Dystopia) ประกอบสร้างสังคมอนาคตหรือจักรวาล ดังที่ สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (Chotiudomphan, 2015) กล่าวสรุปว่า คำว่า 'Utopia' มาจากนิยามของ เซอร์ โทมัส มอร์ (Sir Thomas More) โดยมีความหมายถึงสถานที่อุดมคติ เป็นสังคมที่ทุกคนไม่มีทรัพย์สินสมบัติและทุกคนเท่าเทียมกัน สังคมอุดมคติแบบที่ เซอร์ โทมัส มอร์ อธิบายนั้น เป็นการใช้ชีวิตแบบส่วนรวม ไม่มีการกำหนดส่วนตัว เช่นเดียวกับแนวคิดของลัทธิขงจื๊อ Li (2016) ที่สรุปว่า สังคมต้าถง (Da Tong) เป็นสังคมที่ผู้นำในประเทศบริบทพิธีสินของผู้คนทั่วไปเป็นของสาธารณะ สังคมมีอารยธรรมตามแบบตะวันออกที่เคารพผู้อาวุโสและเน้นความกตัญญู และมีการใช้จิตวิทยาทางสังคมที่เน้นความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยทางสังคมในการปกครองทางการเมือง ซึ่งถึงแม้ว่ายูโทเปียมาจากนิยามของเซอร์ โทมัส มอร์ แต่ว่าอารยธรรมต่าง ๆ มีการสร้างสังคมอุดมการณ์ของ

ตนเองด้วยแนวคิดยูโทเปียเป็นแนวคิดสากลที่มีอยู่ในความคิดเดิมของมนุษย์

ตามการพัฒนาของสังคมมนุษย์ ผู้ประพันธ์ตระหนักถึงสังคมแบบยูโทเปียเป็นสังคมที่เป็นไปไม่ได้ การสร้างสังคมยูโทเปียทำให้มนุษย์ไม่สามารถตระหนักถึงปัญหาในสังคมจึงมีแนวคิดตรงกันข้ามกับยูโทเปียเรียกว่า ดิสโทเปีย (Dystopia) ดังที่ Xie (2007) กล่าวว่า ดิสโทเปียเปรียบเสมือนเป็นฝันร้ายของมนุษย์ซึ่งนำเสนอสังคมให้ดูเหมือนเป็นสังคมอุดมคติแต่ความจริงสังคมที่เป็นอยู่เต็มไปด้วยการกดขี่และการควบคุมซึ่งหากแนวคิดยูโทเปียเป็นสังคมอุดมคติในอนาคต แนวคิดดิสโทเปียจึงเป็นการวิพากษ์ปัญหาทางสังคมนั้น ๆ

ปัจจุบันนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ของ ประเทศจีนมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยมีผู้ประพันธ์ชาวจีนที่เขียนนวนิยายแนววิทยาศาสตร์ใช้การเล่าเรื่องแบบสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียแทรกในดวบท ดังที่ Wang (2023) กล่าวว่า นวนิยายวิทยาศาสตร์ที่เป็นวรรณกรรมสมัยใหม่สนับสนุนการนำเสนอสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียเพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงโลกในความเป็นจริงและโลกที่ประกอบสร้างขึ้นมากในโลกจินตนาการ โดยเปรียบเสมือนผู้คนได้ส่องกระจกแล้วเห็นภาพกลับด้านของตนเอง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า หลิว ฉือซิน เป็นผู้ประพันธ์ชาวจีนที่เขียนนวนิยายแนววิทยาศาสตร์โดยแทรกสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในดวบท เป็นการวิพากษ์ความเป็นจริงในสังคมโลกที่ปรากฏในปัจจุบัน เช่น วิกฤติการณ์เชิงนิเวศที่กระจายทั่วโลก และยังมีมุ่งนำเสนอสังคมยูโทเปียแบบจีนโดยแทรกไว้ในดวบทอย่างน่าสนใจ นอกจากนี้ยังนำเสนอสังคมดิสโทเปียที่มาจากวิกฤติการณ์ของสงครามระหว่างมนุษย์และอมมนุษย์เพื่อต้องการอำนาจในการยึดครองโลกและจักรวาล

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์ตามแนวคิดดิสโทเปียและสังคมยูโทเปีย ได้แก่ วาทีณี ศิริชัย และธัญญา สังขพันธานนท์ (Sirichai and Sangkhaphanthanon, 2023) ได้ศึกษาเรื่อง “มโนทัศน์ยูโทเปียและดิสโทเปีย: ทวิลักษณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวรรณคดีไทย” ภัทรภร รักเรียน (Rakrian,

2014) ได้ศึกษาเรื่อง “จากดิสโทเปียสู่ยูโทเปีย: การต่อสู้ระหว่างทุนนิยมและอุดมการณ์สิ่งแวดล้อมในนวนิยายเรื่อง Red Mars ของคิม สแตนลีย์ โรบินสัน” และกนกกาญจน์ รักชาติ และวรุณญา อัจฉริยบดี (Rakchat and Ajchariyabodee, 2019) ศึกษาเรื่อง “ลักษณะของสังคมดิสโทเปียที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้น ‘สิงโตนอกคอก’” จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าวพบว่า วาทีนิ ศิริชัย และธัญญา สังขพันธานนท์ (Sirichai and Sangkhaphanthanon, 2023) ได้ระบุว่า วรรณคดีไทยแสดงมโนทัศน์ยูโทเปียและดิสโทเปียในลักษณะทวิลักษณ์หรือคู่ตรงข้าม โดยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจเหนือมนุษย์ในบางขณะ และขณะเดียวกันมนุษย์ก็มีอำนาจเหนือธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในงานของ ภัทรกร รักเรียน (Rakrian, 2014) ได้สรุปว่า ตัวบทมีการนำเสนออุดมการณ์สิ่งแวดล้อม แม้ว่าตัวบทจะนำเสนอสังคมยูโทเปียและดิสโทเปียก็ตาม เนื่องจากอุดมการณ์สิ่งแวดล้อมเป็นการนำเสนอให้เห็นถึงการเคารพและคุณค่าของธรรมชาติรอบตัว และในงานของ กนกกาญจน์ รักชาติ และวรุณญา อัจฉริยบดี (Rakchat and Ajchariyabodee, 2019) สรุปว่า ตัวบทมีการอธิบายลักษณะสังคมดิสโทเปียที่เลวร้าย และมีการนำเสนอปัญหาทางสังคมที่หลากหลาย ทั้งที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติ สงคราม และการปกครองที่เผด็จการ งานวิจัยดังกล่าวจึงเป็นแนวทางในการนำมาวิเคราะห์ตัวบทในการศึกษาครั้งนี้

จากเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่ทบทวนข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า นวนิยายชุดไตรภาค ดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน มีความน่าสนใจในการวิเคราะห์สังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปีย เพราะนวนิยายชุดไตรภาคนี้นำเสนอรูปแบบของสังคมในอนาคต โดยนำเสนอการประกอบสร้างสังคมดิสโทเปีย เช่น ปัญหาวิกฤตนิเวศ ปัญหาทรัพยากรของโลกที่หมดลง วิกฤตวันสิ้นโลก เป็นต้น หลิว ฉือซิน นำเสนอสังคมมนุษย์และสังคมอมมนุษย์โดยการดำเนินเรื่องได้พาผู้อ่านสัมผัสโลกในวันสิ้นโลก นอกจากนี้นวนิยายชุดนี้ แม้มีการเล่าเรื่องวันสิ้นโลกแต่ยังได้เล่าถึงมนุษยชาติที่ไม่เคยละทิ้งการแสวงหาสังคมอุดมคติ การค้นหาและการอธิบายสังคมอุดมคติ

ดังกล่าว จึงเป็นแนวคิดสำคัญของสังคมที่เผชิญวิกฤตต่าง ๆ นอกจากนี้นวนิยายชุดไตรภาคยังนำเสนอมุมมองเกี่ยวกับแก่นเรื่องของวันสิ้นโลกผ่านมุมมองการเชื่อมโยงกับจักรวาล รวมทั้งมุมมองของมนุษย์ต่างดาวและมุมมองของมนุษย์ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในนวนิยายชุดไตรภาค ดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน

กรอบแนวคิดการวิจัย

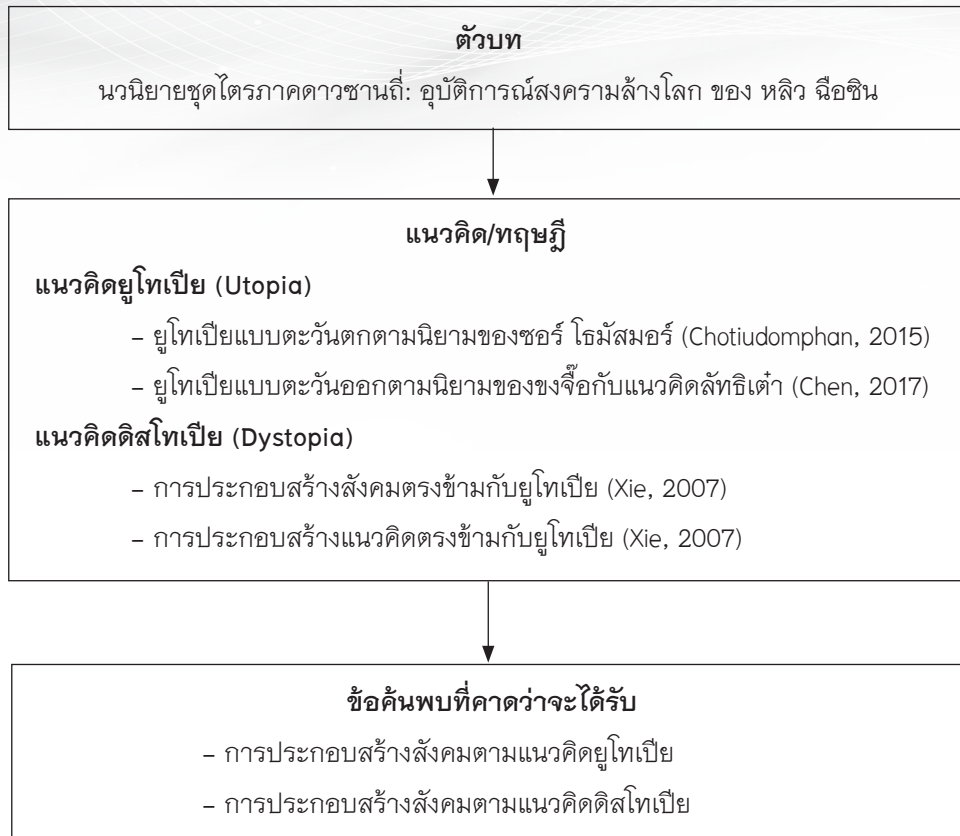
ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในนวนิยายชุดไตรภาค ดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลกของ หลิว ฉือซิน โดยเลือกใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ 3 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดยูโทเปีย สรุปตามนิยามของ More (2022) ที่กล่าวถึงจินตนาการของสังคมอนาคตตามอุดมคติในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรม เป็นต้น

2) แนวคิดยูโทเปียแบบจีน สรุปจาก Chen (2017) ที่อธิบายสังคมอุดมคติตามแนวคิดขงจื้อกับแนวคิดลัทธิเต๋า โดยกล่าวว่าสรุปว่าสังคมในอุดมคติมีความเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

3) แนวคิดดิสโทเปีย สรุปจาก Xie (2007) ที่อธิบายนิยามของดิสโทเปียว่ามีกระบวนการตรงข้ามกับสังคมยูโทเปีย โดยอธิบาย 2 ลักษณะ คือ 1) การประกอบสร้างสังคมตรงข้ามกับสังคมยูโทเปีย 2) การประกอบสร้างแนวคิดตรงข้ามกับแนวคิดยูโทเปีย ซึ่งแนวคิดดิสโทเปียดังกล่าว มีบทบาทสำคัญที่เป็นสัญญาณเตือนหรือให้มนุษย์ตระหนักถึงวิกฤติปัญหาในการดำเนินชีวิต

ดังนั้น ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดยูโทเปียและดิสโทเปียมาอธิบายตัวบท เพื่อหาคำตอบว่า หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและดิสโทเปียในนวนิยายไตรภาค ดาวซานถี: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ในลักษณะใด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในวรรณกรรมชุดไตรภาคดาวซานถึ: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นวนิยายไตรภาคดาวซานถึ: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน เล่ม 1 ถึงเล่ม 3 แปลโดย เรืองชัย รักศรีอักษร สำนักพิมพ์บางกอกโพสท์ ใช้วิธีเลือกตัวบทแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์ตัวบทนวนิยายวิทยาศาสตร์ สร้างจากกรอบแนวคิดการวิจัย 2 แนวคิดหลัก คือ 1) แนวคิดยูโทเปีย (Utopia) และ 2) แนวคิดดิสโทเปีย (Dystopia) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ตัวบทที่นำเสนอ 1) สังคมตามแนวคิด

ยูโทเปีย โดยมีการนำเสนอตัวละคร จาก เหตุการณ์ในลักษณะสังคมยูโทเปียหรือสังคมตามอุดมคติ คือ สังคมมีความยุติธรรม ผู้คนในสังคมใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย และสภาพแวดล้อมของสังคมดี 2) สังคมตามแนวคิดดิสโทเปีย โดยมีการนำเสนอตัวละคร จาก เหตุการณ์ ในลักษณะสังคมโหดร้ายหรือวิกฤตปัญหาสิ่งแวดล้อม การเมือง เกิดสงคราม และมีความรุนแรงของสังคม เป็นต้น โดยอ่านตัวบทและตีความตัวบทด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกตัวบทที่นวนิยายชุดไตรภาคดาวซานถึ: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน เล่มที่ 1 ถึงเล่มที่ 3 ฉบับแปลภาษาไทยของ เรืองชัย รักศรีอักษร สำนักพิมพ์บางกอกโพสท์ ที่เนื้อเรื่องนำเสนอฉาก เหตุการณ์ ตัวละครทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ ที่อธิบายถึงสังคมยูโทเปียและดิสโทเปีย เป็นตัวอย่างตัวบท เพื่อใช้วิเคราะห์ตามกรอบคิดของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้แบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น วิเคราะห์ตัวบทนวนิยายวิทยาศาสตร์ชุดไตรภาคดาวซันถ์: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน ตามองค์ประกอบของวรรณกรรม และการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและดิสโทเปียที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้เพื่อหาคำตอบว่า หลิว ฉือซินอธิบายการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียแบบอุดมคติที่มนุษย์และมนุษย์ปรารถนาอย่างไร และนวนิยายชุดนี้อธิบายสังคมดิสโทเปียที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาวิกฤตทางสังคมอย่างไร เพื่อแสดงการต่อสู้กับปัญหาและหาทางออกในการอยู่รอดทั้งมนุษย์และอมมนุษย์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียในนวนิยายชุดไตรภาคดาวซันถ์: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก ของ หลิว ฉือซิน พบว่า แนวคิดยูโทเปียกับแนวคิดดิสโทเปียที่ปรากฏในนวนิยายไตรภาคชุดนี้ แบ่งเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) สังคมยูโทเปียตามนิยามความเป็นชนบท 2) สังคมยูโทเปียตามนิยามทางการเมือง 3) สังคมยูโทเปียตามนิยามจินตนาการจักรวาล 4) สังคมดิสโทเปียตามแนวทางการเมืองของโลกมนุษย์ และ 5) สังคมดิสโทเปียตามระบบและกลไกของจักรวาลที่โหดร้าย อันเป็นการอธิบายการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปียของ หลิว ฉือซิน ดังนี้

1. สังคมยูโทเปียตามนิยามความเป็นชนบท

ในนวนิยายเล่มที่ 3 ได้เล่าถึงเหตุการณ์หลังจากตัวละครเจิ้งซินหนีออกไประบบสุริยะแล้วได้ของขวัญเป็นจักรวาลเล็กหมายเลข 647 เพื่อให้ เจิ้งซิน เข้าไปใช้ชีวิตอยู่ได้ โดยอธิบายลักษณะรูปแบบของจักรวาลหมายเลข 647 อันเป็นการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียตามการนิยามความเป็นชนบท คือเป็นสังคมที่มีลักษณะแบบดั้งเดิม มีวิถีชีวิตเรียบง่าย ไม่ใช้เทคโนโลยี ในสังคมมีประชากรน้อย อยู่กันแบบพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ ดังตัวอย่าง

“...พอก้าวออกจากประตู เจิ้งซินกับกวานอีฝานก็เห็นภาพของการทำนา หุ่นยนต์รูปเสากำลังทำงานอยู่ในนาใช้คราดปรับพื้นที่ (ดินร่วนซุยอยู่แล้ว

ไม่จำเป็นต้องไถ) บางตัวกำลังหว่านเมล็ดพืชลงในนา ใช้วิธีทำนาแบบดั้งเดิม ไม่มีคราดแบบลากแต่เป็นคราดขนาดเล็กใช้มือจับค่อย ๆ ปรับที่ทีละน้อย ไม่มีเครื่องหว่านแต่ใช้มือข้างหนึ่งถือถุงเมล็ดพันธุ์ มืออีกข้างหนึ่งเอาเมล็ดพันธุ์ใส่ในดิน มีบรรยากาศของความเรียบง่าย หุ่นยนต์ใกล้ชิดธรรมชาติ ยิ่งกว่าชาวนาเสียอีก...”

(Liu, 2017b, p. 700)

จากบทบรรยายข้างต้นเป็นการนำเสนอบรรยายภาคของจักรวาลเล็กหมายเลข 647 เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงสังคมอุดมคติตามแนวคิดยูโทเปียแบบชนบท สังคมอุดมคติแบบชนบทตามนิยามนี้หมายถึงสังคมชนบทตามแนวคิดอุดมคติที่เน้นความสมดุลการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อแสวงหาความสงบสุขและอิสรภาพทางจิตวิญญาณ หากอธิบายผ่านกรอบคิดตามลัทธิเต๋าแล้วได้ว่าเป็นการดำเนินชีวิตของมนุษย์แบบพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก (Wang and Zhang, 2021) เนื้อเรื่องยังอธิบายจักรวาล 647 ว่า มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 3 คน เท่านั้น คือ เจิ้งซิน ซึ่งเป็นตัวแทนจากมนุษย์ไซฟอน ซึ่งเป็นตัวแทนมาจากซันถ์ และกวานอีฝาน ซึ่งเป็นตัวแทนมาจากจักรวาลใหญ่ ทั้งสามจึงเป็นตัวแทนของดาวแต่ละดวงในจักรวาลที่อาศัยอยู่ในจักรวาลใหม่ ที่ไม่มีเทคโนโลยีอัตโนมัติที่เป็นเทคโนโลยีขั้นสูงแต่วิถีการทำนายังคงใช้วิถีดั้งเดิม การผลิตอาหารด้วยมือไม่ผ่านเครื่องจักรกลใด ๆ ไม่ติดต่อกับจักรวาลอื่น ๆ รูปแบบที่นำเสนอดังกล่าวยังแสดงถึงสังคมอุดมคติตามอุดมการณ์เชิงนิเวศที่มนุษย์และสรรพสิ่งเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ การอธิบายถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีกิจกรรมที่ทำตามกฎธรรมชาติแบบดั้งเดิม การที่ตัวละครทั้งสามอาศัยอยู่ในจักรวาลเล็กหมายเลข 647 ที่ยังมีการทำนาตามแบบวิธีดั้งเดิม โดยไม่ใช้เครื่องมือทุ่นแรงหรือเครื่องจักรกลใด ๆ แสดงถึงแนวคิด ‘โหยหาอดีตแบบจีนดั้งเดิม’ ที่ปรากฏในนวนิยายไตรภาคนี้ กล่าวได้ว่า “ดิน” เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงบ้านเกิดตามวัฒนธรรมจีน บ้านเกิดในภาษาจีนเรียกว่า “乡土” (Xiang Tu) หมายถึงดินของชุมชน ดินในจักรวาลเล็กหมายเลข 647 จึงไม่เพียงใช้ในการปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความหมายแฝงถึงบ้านเกิดที่เป็นรากฐานความทรงจำแบบสังคมยูโทเปีย

ตะวันออก และยังเป็นกรอบอธิบายสังคมตามความปรารถนา หรือสังคมอุดมคติที่มีความเรียบง่าย สวยงาม สงบ และ สมบูรณ์แบบ ผู้คนต่างเกื้อกูลกัน ไม่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น หรือขัดแย้งกันตามแนวคิดสังคมยูโทเปียหรือสังคมอุดมคติ ที่สมบูรณ์แบบ

2. สังคมยูโทเปียตามนิยามทางการเมือง

ผู้วิจัยพบว่า ในนวนิยายชุดไตรภาคชุดนี้ เล่มที่ 1 ได้สร้างตัวละครชื่อว่า อีแวลส์ เป็นผู้สร้างองค์กรชาน ถิ่นแห่งโลก อีแวลส์ เป็นผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมตั้งแต่เด็ก เมื่อเขาโตขึ้นจากประสบการณ์ช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตที่ใกล้สูญพันธุ์ เขาจึงมีความคิดสร้างลัทธิคอมมิวนิสต์ในสิ่งมีชีวิต หลักการพื้นฐานของลัทธิคอมมิวนิสต์ในสิ่งมีชีวิตคือการช่วยเหลือสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลกให้เสมอภาคกัน ดังตัวอย่าง

“...ในอุดมการณ์ที่สูงส่ง การช่วยชีวิตนกหรือแมลง ก็ไม่ต่างจากช่วยชีวิตคน ทุกชีวิตมีความหมายเหมือนกัน นี่ คือหลักการพื้นฐานของลัทธิคอมมิวนิสต์ในสิ่งมีชีวิต...

ในอดีตอันไกลโพ้นนายทาสกับทาสก็เคยคิดอย่างนี้ อย่าลืมว่าสักวันหนึ่งเทคโนโลยีจะทำให้มนุษย์สังเคราะห์อาหารได้ และก่อนที่จะเป็นอย่างนี้ เราต้องเตรียม ความคิดและทฤษฎีไว้ ความจริงแล้วลัทธิคอมมิวนิสต์ ในสิ่งมีชีวิตเป็น ‘คำประกาศอิสรภาพของมนุษย์’ ในภาคธรรมชาติ การปฏิวัติฝรั่งเศสผ่านไปสองร้อยปีแล้ว เรายังไม่ได้ก้าวออกไปจากจุดนี้เลย ความเห็นแก่ตัวและความฉาบฉวยของมนุษย์เราก็เป็นอย่างนี้แหละ”

(Liu, 2016, pp. 312-313)

ตัวอย่างดังกล่าวเล่าถึงหลักการพื้นฐานของ ลัทธิคอมมิวนิสต์ในสิ่งมีชีวิต เป็นปรัชญาทางการเมือง ของสังคมอุดมคติหรือการเสนอแนวคิดตามแนวคิดของ ลัทธิคอมมิวนิสต์สิ่งมีชีวิตที่มุ่งสร้างโลกเพื่อมนุษยชาติ ให้เสมอภาคกัน มีสิทธิเท่าเทียมกัน ให้มนุษยชาติ กับสรรพสิ่งในโลกอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มนุษย์ไม่ต้อง แย่งชิงพื้นที่ที่อยู่อาศัยของกันและกัน เห็นได้ว่าเป็นอยู่ ตามแนวคิดสังคมอุดมคตินี้ อธิบายผ่านมุมมองของ ทุกสรรพสิ่งต้องเสมอภาคกัน เป็นสังคมอุดมคติแบบยึดโยง ระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง จากหลักคิดของลัทธิคอมมิวนิสต์

ที่กล่าวว่า สิ่งมีชีวิตที่อยู่ร่วมกันทั้งมวล โดยมนุษย์ต้องปรับ วิธีชีวิตให้เข้ากับธรรมชาติ และแสวงหาความยุติธรรม ทางสิ่งแวดล้อม (Ecological justice) อันเป็นความยุติธรรม ระหว่างมนุษยชาติกับธรรมชาติ ไม่เหยียดหยามสายพันธุ์ ของกันและกัน มนุษย์กับทุกสรรพสิ่งมีสิทธิเท่าเทียมกัน บนโลกใบนี้ ธรรมชาติจึงไม่ใช่เครื่องมือที่หาเงินของมนุษย์ สังคมอุดมคติแบบนิเวศเป็นศูนย์กลางนี้ จึงเป็นสังคม ยูโทเปียแบบนิเวศเนื่องจากสังคมยูโทเปีย ต้องมีเงื่อนไข เรื่องระยะเวลาในการแสดงผลของความสำเร็ทางสังคม ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงตามนิยามของสังคมอุดมคติ จึงทำให้ผู้ประกอบการสร้างสังคมอุดมคติต้องเข้าใจเงื่อนไข บางประการจึงจะบรรลุผลได้ (Chen, 2017, pp. 76-77) จากตัวอย่างกล่าวได้ว่า สังคมยูโทเปียแบบนิเวศ มี 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขที่ 1 มนุษย์ต้องมีเทคโนโลยีสังเคราะห์อาหารได้ ทำให้มนุษย์ผลิตอาหารด้วยตัวเองได้โดยไม่ต้องผ่านการฆ่า สัตว์ กล่าวคือ สังคมอาหารสังเคราะห์แทนการฆ่าชีวิตสัตว์ ได้ผสมผสานความคิดว่า มนุษยชาติกับสรรพสิ่ง มีความเท่าเทียมกัน เงื่อนไขที่ 2 สังคมยูโทเปียอาจเป็น จริงได้ในอนาคต ทำให้เห็นว่า สังคมยูโทเปียตามระบบทาง การเมืองเป็นการอธิบายภายใต้จิตวิญญาณของสังคม มนุษย์ในปัจจุบันที่ต้องกำหนดช่วงเวลาและขอบเขตของ ระบบสังคมยูโทเปีย ทั้งนี้สังคมยูโทเปียแบบนิเวศสามารถ เป็นจริงได้ในอนาคตและสามารถแก้ไขการผลิตอาหาร ด้วยการสังเคราะห์ อันเป็นการทดแทนอาหารจาก ธรรมชาติ ซึ่งทำให้มนุษย์มีความเชื่อว่า ในอนาคตสังคม ยูโทเปียสามารถเป็นจริงได้ โดยประกอบสร้างตามนิยาม ทางการเมืองแม้เป็นสังคมอุดมคติย่อมมีการเมืองแทรก อยู่เช่นกันและสังคมยูโทเปียมีอิทธิพลต่อการเมืองและ การปกครองด้วยเช่นกัน

ในนวนิยายไตรภาค เล่มที่ 3 ได้ประกอบสร้าง สังคมอุดมคติที่เกิดจากการพัฒนาความเป็นอยู่ให้ เกิดความสะดวกสบาย หลิว ฉือซิน สร้างสังคมอนาคต ช่วงหนึ่งได้เล่าถึงการก่อสร้างเมืองและการวางผังถนนใน เมืองให้มีลักษณะเหมือนต้นคริสต์มาสใหญ่ ใช้เทคโนโลยี ที่สะดวกในการเดินทางเรียกว่ารถบินทำให้ระบบนิเวศ พ้นพายุอย่างรวดเร็ว อุตุสภกรรมหนักของโลกย้ายไป ในวงโคจรรอบดาว เนื่องจากการผลิตอาหารพัฒนาขึ้นแบบ อุตุสภกรรม การไถนาแบบยุคเดิมจึงหายไป สิ่งที่แตกต่างกัน

คือการแต่งกายของชายหญิงที่ไม่มีความแตกต่างกัน ดังฉากที่ตัวละคร เฉิงซิน มองดูผู้ชายยุคนี้ทำงาน ดังบทบรรยายว่า “...ใบหน้าขาวนวล ผมยาวปรกไหล่ รูปร่างสูงโปร่งอ้วนแอ่น เหมือนกระดูกทำด้วยกล้วยหอม กิริยาท่าทางชดช้อยอ่อนหวาน เสียงพูดที่ล่อยตามลมมานั้น หวานไพเราะ...” (Liu, 2017b, p. 159)

จากตัวบทที่ประกอบสร้างผ่านสังคมยูโทเปียข้างต้น หลิว ฉือซิน ยังนำเสนอให้เห็นว่า สังคมยูโทเปียตามแนวคิดสตรีนิยมที่สัดตรงกับบุรุษเพศต่างมีความเท่าเทียมกัน สาเหตุที่สร้างสังคมยูโทเปียให้ปรากฏลักษณะนี้ เพราะอุตสาหกรรมหนักและเกษตรกรรมได้หายจากโลกไป งานเหล่านี้เป็นข้อได้เปรียบของผู้ชาย การพัฒนาเทคโนโลยีทำให้การทำงานไม่ได้แตกต่างกันในด้านเพศสถานะ สังคมให้ความสำคัญกับสตรีเพศมากขึ้น ปรากฏว่าผู้หญิงในสังคมยูโทเปียนี้นิยมผู้ชายอ่อนโยน หน้าตาแสดงถึงความเปี่ยมมิตร ไม่ดูด้นเหมือนเพศชายแบบโบราณที่คุ้นเคยในภาพของความเป็นชาย เปรียบเสมือนการนิยามดาราชายหน้าตาขาวสะอาดแบบชาวญี่ปุ่นหรือชาวเกาหลีที่เห็นกันในยุคปัจจุบัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการอธิบายสังคมในความเสมอภาคที่กล่าวถึงเพศชายไม่จำเป็นต้องดูด้น เพศหญิงก็ไม่จำเป็นต้องอ่อนแอ กล่าวได้ว่า สังคมยูโทเปียมีอิทธิพลต่อการนิยามของมนุษย์ โดยให้มนุษย์มีความรักความสงบมากขึ้นและมีเมตตาต่อผู้อื่น รวมทั้งชาวซานถี้แต่เดิมที่เป็นศัตรูมนุษย์ มีการเหยียดหยามมนุษย์ชาติทั้งหมดกลับกลายเป็นเรื่องเล่าในอดีต ทั้งนี้การลงโทษด้วยการประหารชีวิตและการปกครองสังคมในแบบปิตาธิปไตยจึงไม่ได้รับการยอมรับในสังคมยูโทเปียแบบสตรีนิยม เพราะขาดความเสมอภาคและสังคมอุดมคติไม่ยอมรับการกระทำดังกล่าว ตัวบทยังนำเสนอให้เห็นว่า สังคมยูโทเปียที่ให้ความสำคัญต่อสังคมแบบสตรีนิยมจึงมีอิทธิพลต่อการเมือง ในสังคมที่ฝ่ายอำนาจหรือเรียกว่าสายเหยี่ยวมักใช้ความรุนแรงต่อโลกซานถี้ ส่วนฝ่ายได้การปกครองหรือเรียกว่าสายพิราบที่เป็นผู้รักสันติภาพมักนำเสนอการเคารพสิทธิมนุษยชนและทุกสรรพสิ่งบนจักรวาลที่เสมอภาคกัน แต่ทั้งสองฝ่ายต่างไม่ชอบหลวงจี ซึ่งเป็นตัวละครเอก ดังปรากฏในเล่มที่ 2 ที่มีบทบาทในการตกลงความร่วมมือกับซานถี้ เพื่อให้

มนุษย์สามารถเอาตัวรอดจากสงคราม เพราะทั้งฝ่ายอำนาจกับฝ่ายสันติภาพต่างมองว่า หลวงจี เป็นตัวแทนที่เผด็จการ ดังนั้นในสังคมการเมืองตามแนวคิดยูโทเปียแบบสตรีนิยม จึงไม่นิยมวีรบุรุษแบบ หลวงจี ความคิดแบบนี้ทำให้ หลวงจี กลายเป็นอาชญากรทางการเมือง

3. สังคมยูโทเปียตามนิยามจินตนาการจักรวาล
ในนวนิยายไตรภาค เล่มที่ 3 เป็นภาคสุดท้ายของนวนิยายชุดนี้ นำเสนอสังคมยูโทเปียตามนิยามจินตนาการจักรวาลหรือยุคช้างเผือกสร้างใหม่ คือ สังคมที่มีลักษณะไม่มีอารยธรรมเดิมของมนุษย์และมนุษย์มารบกัน มีความสุนทรีย์ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในจักรวาลนี้อย่างสงบสุข ดังตัวอย่าง

“ไม่ใช่ จักรวาลยุคสวนสวรรค์ไม่ใช่สี่มิติแต่เป็นสิบมิติ ความเร็วแสงในสุญญากาศเวลานั้นไม่ใช่แค่สูงกว่าตอนนี้นักก แต่สูงใกล้เคียงพิณดี แสงเวลานั้นมีบทบาททางออกไปอาจจะอยู่ที่ปลายข้างหนึ่งของจักรวาลในช่วงเวลาแพรงค์โทม...ถ้าคุณเคยไปพื้นที่สี่มิติก็จะรู้ว่าสวนสวรรค์จักรวาลสิบมิติดังดามเพียงไร”

...กวานอีฟานตอบ “ผมอยากเห็นจักรวาลใหม่ว่าจะเป็นอย่างไรโดยเฉพาะเมื่อมันยังไม่ถูกสิ่งมีชีวิตและอารยธรรมรบกวน คงมีความงามและความหลากหลายมาก”

(Liu, 2017b, pp. 664 – 699)

จากตัวอย่างบทสนทนาระหว่างกวานอีฟานกับไซฟอนหุ่นยนต์ AI เป็นการอธิบายมิติความหลากหลายในอวกาศจักรวาลที่สร้างใหม่ ซึ่งเป็นจักรวาลที่มี 10 มิติ หมายความว่า ช่องว่างของจักรวาลทั้งหมดนั้นมี 10 ช่องว่าง เช่น ช่องว่าง 3 มิติ จะเป็นช่องว่างที่มีความยาว ความกว้าง และความสูงเหมือนกับโลกมนุษย์ ส่วนช่องว่าง 2 มิติ เป็นช่องว่างที่มีแค่ความยาวและความกว้างเหมือนกับกระดาษ นอกจากนั้นในตัวบทอธิบายว่า ไม่สามารถสื่อสารข้ามมิติกันได้ แต่มิติที่สูงกว่าสามารถสำรวจมิติที่ต่ำได้ ในตัวบทใช้คำว่า “ความงาม” “สวนสวรรค์” เป็นการประกอบสร้างสังคมในระบบจักรวาลที่สร้างใหม่ให้มีรูปแบบแตกต่างกับสังคมยูโทเปียที่ปรากฏโดยทั่วไปที่มักนำเสนอให้เห็นสภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ระบบ

สังคมที่ดีและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น จากตัวบทการใช้มิติที่ซับซ้อนมาอธิบายมิติของอวกาศที่เป็นส่วนหนึ่งของจักรวาลใหม่ที่มีมิติที่หลากหลายถึงสิบมิติซึ่งมีความหมายว่า ปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานที่สร้างขึ้นในสังคมยุโรปแบบอวกาศสร้างใหม่ ปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์ที่นำเสนอในตัวบทแสดงให้เห็นถึงนวนิยายไตรภาคชุดนี้ มีลักษณะผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานการสร้างโลกกับโลกในมิติที่มีความซับซ้อนของทุกสรรพสิ่งในจักรวาลทัศน์ เหตุผลการสร้างอวกาศได้อธิบายผ่านปรากฏการณ์วิทยาศาสตร์ดังกล่าว ทำให้เห็นอุดมการณ์หรือวิถีคิดของ หลิว ฉือซิน ที่พยายามนำเสนอความสัมพันธ์ของอวกาศในระบบจักรวาล เช่น ความเป็นมาของอวกาศ วันสิ้นสุดของจักรวาลหรือการเกิดจักรวาลใหม่ ลักษณะเหล่านั้นเป็นปัญหาที่นักวิทยาศาสตร์กำลังค้นหาคำตอบเช่นกัน การสร้างโลกในจักรวาลใหม่นี้ยังแสดงถึงจิตใจแห่งความกระหายในการแสวงหาความรู้ รวมทั้งการค้นหาแหล่งที่มาของคำตอบของความรู้ที่ใช้จิตวิญญาณสัมพันธ์กับความเป็นมนุษย์และมนุษย์ต่างดาวในมิติใหม่ที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งเป็นอีกด้านหนึ่งของคำถามที่ว่า เพราะเหตุใดมนุษย์ต้องไปสำรวจจักรวาลหรือดาวดวงอื่นและความหมายของการดำรงอยู่ของมวลมนุษยชาติภายใต้จักรวาลดวงใหม่ และตัวบทยังเน้นว่า จักรวาลใหม่จะเป็นจักรวาลทางเลือกของการอยู่รอดของมวลมนุษยชาติที่ต้องไม่มีลัทธิรบกวนหรือกล่าวได้ว่า อารยธรรมของมวลมนุษย์แบบเดิมที่เคยปฏิบัติเป็นการปฏิบัติตามสังคมแบบดิสโทเปียที่เป็นสังคมทำลายกลไกของโลก และยังคงย้ำว่า สังคมแบบยูโทเปียเป็นสังคมทางเลือกซึ่งสามารถเป็นทางออกของความอยู่รอดของมวลมนุษยชาติและมนุษย์ต่างดาว

4. สังคมดิสโทเปียตามแนวทางการเมืองของโลกมนุษย์

ในนวนิยายไตรภาคชุดนี้ หลิว ฉือซิน ได้นำเสนอสังคมดิสโทเปียตามแนวทางการเมืองของโลกมนุษย์ 2 ลักษณะ คือ สังคมดิสโทเปียแบบคลังโคล้และประชาธิปไตยแบบประชานิยม (Populism) ดังนี้

4.1 สังคมดิสโทเปียแบบคลังโคล้ทางการเมือง
ในนวนิยายไตรภาคชุดนี้ หลิว ฉือซิน ได้สร้างองค์กรซานถี้แห่งโลก (Earth Three-boy Organization: ETO) องค์กรนี้

ถือว่าเป็นผู้รับใช้ของชาวซานถี้เพื่อเตรียมตัวต้อนรับกองทัพซานถี้มายังโลกมนุษย์ ในที่นี้ความหมายของสังคมดิสโทเปียแบบคลังโคล้ทางการเมืองของ หลิว ฉือซิน หมายถึงสังคมหรือองค์กรที่มีอำนาจ มีการใช้เทคโนโลยีหรือยึดอุดมการณ์ในทางที่ผิด และมีพฤติกรรมและการกระทำของผู้มีอำนาจที่เป็นอันตรายต่อชะตากรรมของมนุษย์ในสังคมนั้น สังคมดิสโทเปียแบบคลังโคล้ทางการเมืองในวรรณกรรมเรื่องนี้ จึงนำเสนอสังคมที่มีลักษณะความโหดเหี้ยมแบบสุดขั้ว และมีการปกครองแบบเผด็จการ รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามากำกับสังคมแบบผิดจริยธรรมและยังมีความผิดด้านศีลธรรม เป็นต้น ในการสร้างสังคมดิสโทเปียที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดนี้ เป็นการนำเสนอภาพสังคมดิสโทเปียขององค์กร ETO แบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) เป็นองค์กรที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) เป็นองค์กรที่สัมพันธ์กับมนุษย์และต่อต้านผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโลกมนุษย์โดยการแก้ไขปัญหาที่มนุษย์สร้างไว้ 3) เป็นองค์กรที่มีความซับซ้อนของสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมตามนิยามของสังคมดิสโทเปียแบบใหม่ และ 4) เป็นขององค์กรที่มีระบบการเมืองการปกครองแบบเผด็จการที่มีผู้มีอำนาจเป็นผู้ตัดสินใจเพียงผู้เดียว (Virameteekul and Na Ayutthaya, 2022) ดังนั้น องค์กร ETO ได้สร้างภาพลักษณ์องค์กรในลักษณะสังคมดิสโทเปียดังตัวอย่างบทบรรยายลักษณะองค์กร ETO ดังนี้

...เทคโนโลยีซอฟต์แวร์ขององค์กรซานถี้โลกพัฒนาสูงมาก KILLER5.2 อาจจะบันทึกลักษณะพิเศษของเป้าหมายได้ละเอียดกว่านั้น...

(Liu, 2017a, pp. 275 – 412)

จากตัวอย่างได้กล่าวถึงองค์กร ETO มีกลไกการใช้วิทยาศาสตร์ที่ล้ำสมัย มาสร้างไวรัสที่เป็นโรคอุบัติใหม่โดยมีเป้าหมายที่จะแพร่กระจายและฆ่ามนุษย์ นอกจากมีการสร้างเกมซานถี้แล้ว ยังมีการพัฒนาวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยีใหม่ด้านอื่น ๆ เหตุผลที่องค์กร ETO พัฒนาวิทยาศาสตร์ เพราะ หนึ่ง เพื่อขยายองค์กร ETO ให้ใหญ่โตขึ้น สอง เพื่อดำเนินการตามคำสั่งของชาวซานถี้ที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และ

ในองค์กร ETO สมาชิกขององค์กรส่วนมากเป็นปัญญาชนระดับสูงของสังคมมนุษย์ และเป็นคนเก่งในวงการการเมืองและเศรษฐกิจ กลุ่มคนเหล่านี้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับด้านลบของมนุษย์ อีกอย่างคือความคิดของมนุษย์ กลุ่มคนนี้ได้รับอิทธิพลตามแนวคิดทางวิทยาศาสตร์และปรัชญาสมัยใหม่ ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถพิจารณาปัญหาโดยมองจากจุดยืนที่อยู่ห่างจากมนุษย์ พวกเขาจึงกลายเป็นกลุ่มที่มีพลังต่อต้านมนุษย์อย่างเข้มแข็ง พวกเขาใช้ความสามารถจากทรัพยากรที่ตนเองสร้างเครื่องมือช่วยเหลือชาวชานฉีให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งองค์กร ETO ยังมีตัวช่วยด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ให้ก้าวหน้า คือชาวชานฉีที่เป็นมนุษย์ใช้วิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยีขั้นสูงได้เชี่ยวชาญกว่ามนุษย์ ชาวชานฉีสามารถสอนวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยีให้กับองค์กร ETO เพื่อให้องค์กร ETO ใช้วิทยาศาสตร์เหล่านั้นเป็นเครื่องมือทำลายแผนการของมนุษย์ ตัวอย่างเทคโนโลยีซอฟต์แวร์ KILLER5.2 และชิปนาฬิกพันธุกรรมใหม่ จากสองประเด็นนี้กล่าวได้ว่า องค์กร ETO เป็นองค์กรที่มีผลกระทบต่อความอยู่รอดของสังคมมนุษย์อย่างมาก และการใช้กลไกทางวิทยาศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือของชาวชานฉีที่สร้างขึ้นเพื่อรบกวนสังคมมนุษย์ เหตุผลที่ทำให้องค์กร ETO มีความซื่อสัตย์กับชาวชานฉีดังปรากฏในข้อความที่ว่า

...ผู้คนมากมายเหลือเกินที่สิ้นหวังกับอารยธรรมมนุษย์ โกรธแค้น และทรยศต่อความเป็นมนุษย์ของตน กระทั่งถือเอาการทำลายมนุษย์ รวมทั้งตนเองและลูกหลานเป็นอุดมการณ์สูงสุด นี่คือนสิ่งที่น่าตื่นตระหนกขององค์กรชานฉีแห่งโลก...

(Liu, 2016, p. 321)

ตัวอย่างข้างต้นกล่าวถึงมนุษย์กลุ่มที่เข้าร่วมกับองค์กร ETO เป็นผู้ที่เกลียดมนุษย์ด้วยกันเอง ตัวอย่างใช้คำว่า “สิ้นหวัง” “โกรธแค้น” คำเหล่านี้แสดงอารมณ์อาฆาต โกรธ เกลียดขั้นรุนแรง ซึ่งมีความหมายว่า กลุ่มมนุษย์นักวิทยาศาสตร์ที่มีความสามารถเหล่านั้นที่เข้าร่วมองค์กร ETO หรือสมาชิกองค์กร ETO ต่างมีความอาฆาตแค้นต่อมนุษย์โลกอย่างมากและมีอุดมการณ์ร่วมกันกับองค์กร ETO ตามเป้าหมาย

ขององค์กรที่มุ่งทำลายมนุษย์ เนื่องจากมีความเคียดแค้นต่อมนุษย์เช่นเดียวกับองค์กร ETO อันเป็นการรวมกลุ่มหรือฝูงชนที่มีอุดมการณ์เดียวกันในการทำลายมนุษย์ กล่าวได้ว่า จากพื้นฐานที่สร้างองค์กร ETO ขึ้นมาเพราะความอาฆาตแค้นที่มีต่อมนุษย์ เมื่อความอาฆาตแค้นดังกล่าวถูกกลุ่มหัวรุนแรงล่อลวงและปลุกฝังอุดมการณ์ อาจเกิดความรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม เพราะพวกเขาคลั่งไคล้ต่อความศรัทธาตัวตน ศาสนาที่ยึดถือ หรือเป้าหมายทางกิจกรรมการเมือง พวกเขามีพฤติกรรมรุนแรงและไม่เพียงต้องการแก้แค้นอย่างเดียว แต่ยังพยายามค้นหาผู้ประสพภัยเพื่อให้ผู้ประสพภัยมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร เหตุผลของสมาชิกที่เข้าร่วมองค์กร ETO เริ่มจากความไม่พอใจพฤติกรรมของมนุษย์หรือมีความสิ้นหวังกับมนุษย์ที่กระทำต่อสภาพทางสังคม

จากลักษณะดังกล่าวเห็นได้ว่า องค์กร ETO มีการล้างสมองหรือปลุกฝังความเกลียดชังให้กับสมาชิกสมาชิกขององค์กร ETO เชื่อว่ามนุษย์ทั่วไปมีความชั่วร้ายและเชื่อว่าปัญหาของโลกทั้งหมดเกิดมาจากพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ที่เมื่อสร้างปัญหาแล้วไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็พวกเขาสร้างไว้ได้ การแก้ไขปัญหานั้นมีแต่ชาวชานฉีเท่านั้นที่สามารถช่วยโลกได้ การกอบกู้โลกกลายเป็นเป้าหมายสูงสุดของสมาชิกองค์กร ETO ซึ่งพฤติกรรมการทำลายสังคมของมนุษย์นั้นสมาชิกองค์กร ETO มีเป้าหมายเพื่อกอบกู้โลก ดังคำขวัญขององค์กร ETO ที่ว่า “ทำลายเผด็จการโลกเป็นของชานฉี” (Liu, 2016, p. 256) จึงแสดงให้เห็นถึงแนวคิดขององค์กร ETO อย่างชัดเจนว่า องค์กร ETO เป็นกลุ่มฝูงชนที่มีลักษณะการปกครองทางการเมืองแบบรุนแรง มีความอาฆาตแค้นต่อมนุษย์เป็นทุนเดิมและต้องการทำลายล้างสังคมมนุษย์ให้หมดไปจากโลก และภายในองค์กร ETO ยังมีระบบการเมืองการปกครองที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในการบริหารจัดการกลุ่มขององค์กร ซึ่งมีหลายฝ่าย

เนื้อเรื่องมีการประกอบสร้างฝ่ายที่อยู่ในองค์กร ETO ออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายมาโปรด ฝ่ายกอบกู้ และฝ่ายอยู่รอด โดยฝ่ายมาโปรดเป็นเสมือนเทพที่มีความสามารถขั้นสูง มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ที่ล้ำสมัย เป็นสัญลักษณ์อธิบายในรูปสัญลักษณ์ว่า วิทยาศาสตร์

เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์กรโลก และเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาและผ่อนแรง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า วิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้าจะนำพาโลกและจักรวาลเชื่อมโยงกันและอยู่ภายใต้ระบบและกลไกทางวิทยาศาสตร์ ส่วนฝ่ายที่สองหรือฝ่ายกอบกู้เป็นภาพแทนของกลุ่มสมาชิกที่มุ่งความสันติสุข เป็นกลุ่มที่ใช้กลไกทางศาสนาหรือปรัชญาในการขับเคลื่อนองค์กรที่ต้องการหักล้างความเชื่อแบบเดิมที่มนุษย์โลกต่างนับถือศาสนาทั่วไปที่มีศาสดาเป็นผู้นำเน้นการปฏิบัติการณ์ทุกซอกทุกแห่งแต่ฝ่ายกอบกู้ที่สื่อสัญญาเชิงปรัชญายังมุ่งการปฏิวัติด้านวัตถุ และฝ่ายที่สามฝ่ายอยู่รอด เป็นฝ่ายที่สื่อสัญญาของกลุ่มที่ต้องการเอาตัวรอด โดยสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และตัวบทยังนำเสนอว่า ฝ่ายอยู่รอดขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี เมื่อมีผู้เข้ามารุกรานหรือมีผู้ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม ฝ่ายอยู่รอดพร้อมทำตามโดยไม่มีข้อแม้หรือเงื่อนไข และฝ่ายอยู่รอดเมื่อไม่ปฏิเสธระบบต่าง ๆ ที่เข้ามาก็สามารถปรับตัวเพื่อความอยู่รอดได้ ดังนั้น การอธิบายลักษณะฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร ETO จึงประกอบสร้างผ่านแนวคิดเชิงสัญญาที่ว่า ทุกสรรพสิ่งมักแสดงตัวตนหรือสื่อให้เห็นกลไกทางสังคมที่ปกครองและครอบคลุมสังคมที่อาศัยอยู่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในองค์กร ETO จึงเป็นภาพแทนคนในสังคมที่ต้องปรับตัวและเลือกทางออกของการดำเนินชีวิตตามกลไกทางสังคมและหากยึดถือระบบใดระบบหนึ่งอาจจะมีผลเสียได้ เพราะกลไกทางสังคมปรับเปลี่ยนตลอดเวลา จึงต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมเป็นหลักและตัวบทที่สื่อให้เห็นถึงระบบขององค์กรแบบสังคมดิสโทเปีย จึงเป็นสังคมที่อันตรายในระบบการปกครองสังคมเพื่อการอยู่รอดจากเหตุการณ์ที่ยกมากล่าวได้ว่า เหตุผลที่องค์กร ETO กลายเป็นระบบสังคมดิสโทเปียเพราะองค์กร ETO มีความเชื่อถือในกระบวนการวิทยาศาสตร์อย่างคลั่งไคล้ มีความปรารถนาของกลุ่มที่ต้องการอำนาจทางเทคโนโลยีที่พัฒนาแล้วหรือเรียกว่าพระเจ้าแห่งวิทยาศาสตร์ในองค์กร ETO จึงเรียกอารยธรรมชาตินี้ว่า “พระเจ้า” ในมุมมองขององค์กร ETO มนุษย์กลายเป็นชาติพันธุ์ที่มีอารยธรรมล้ำหลังในสายตาของชาวชาตินี้หรือมนุษยต่างดาวดังบรรยายในตัวบท อารยธรรมชาตินี้ จึงกลายเป็นชาติพันธุ์ที่เป็นเสมือนเทพแห่งจักรวาลหรือมีความสามารถ

สูงกว่ามนุษย์ ทุกพฤติกรรมของมนุษย์ที่สงสัยหรือการต่อต้านอารยธรรมชาตินี้ องค์กร ETO กลับมองว่าเป็นเรื่องทรยศต่อระบบองค์กร ETO เมื่อมีการต่อต้านระบบตัวแทนขององค์กรจะมีกลไกสร้างความเข้าใจเพื่อให้ผู้ติดตามเข้าใจระบบและยอมรับความจริงในองค์กร ETO เมื่อมนุษย์ทราบความจริงว่าองค์กร ETO มีอยู่จริงและมีระบบปกครองตามนโยบายขององค์กร ETO ที่มีผู้รับผิดชอบหลายฝ่ายมนุษย์จึงยอมรับในความล้ำหน้าด้านวิทยาศาสตร์ของกลุ่มชาตินี้ องค์กร ETO จึงสร้างกฎระเบียบการปกครองแบบเผด็จการเพื่อให้องค์กร ETO สามารถดำเนินการทางการเมืองตามระบบองค์กรชาตินี้ ตามสังคมดิสโทเปีย

4.2 ประชาธิปไตยแบบประชานิยม (Populism)

ในนวนิยายไตรภาคชุดนี้ได้อธิบายเรื่องของรัฐบาลของมนุษย์ว่าเป็นหน่วยงานสำคัญหลังจากวิกฤตการณ์ชาตินี้รัฐบาลมนุษย์ได้รับผิดชอบหน่วยงานสำคัญที่ต่อต้านกองทัพชาตินี้ในอนาคตและ รัฐบาลมนุษย์ได้ควบคุมสังคมมนุษย์อย่างสมบูรณ์แบบ

การปกครองของรัฐบาลมนุษย์ที่มีเหตุการณ์เกี่ยวกับความสำคัญของมนุษย์ รัฐบาลมนุษย์มีวิธีแก้ไขปัญหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาหลายยุค เช่น ยุควิกฤตต้นรัฐบาลมนุษย์ได้ประชุมและกำหนดข้อห้ามด้านพฤติกรรมและคำพูดเกี่ยวกับสหประชาชาติทำให้มนุษย์ทั้งหมดเผชิญกับกองทัพชาตินี้ที่บุกเข้ามาในยุควิกฤตปลายในรัฐบาลมนุษย์หลังจากที่ตัดสินใจยกเลิกโครงการผู้หันหน้าเข้าหากำแพง ซึ่งเป็นโครงการที่ต่อต้านชาวชาตินี้ ทำให้ผู้หันหน้าเข้าหากำแพง 4 คนกลายเป็นบุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือของสังคมมนุษย์ ทำให้พวกเขาเสียชื่อเสียงที่สร้างมาและสังคมมนุษย์ยังมองว่าระบบที่สร้างแผนการผู้หันหน้าเข้าหากำแพงเป็นระบบที่ล้มเหลวของรัฐบาล ตัวบทยังอธิบายในยุคข่มขู่ว่าได้เลือกผู้ถือดาบซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญเกี่ยวกับการกำหนดชะตากรรมของมนุษย์ คือ ตัวละครเงาซินที่เป็นผู้ทำหน้าที่ข่มขู่ชาวชาตินี้ ผลงานของเขาเป็นศูนย์เพราะว่าเงาซินไม่สามารถข่มขู่ชาวชาตินี้ได้เลย ทำให้ชาวชาตินี้สามารถยึดโลกได้สำเร็จ จึงเป็นผลของการกระทำที่แย่สุดของรัฐบาลมนุษย์ในยุคบังเกอร์ซึ่งเป็นยุคสุดท้ายของโลกมนุษย์ รัฐบาลมนุษย์ได้ปฏิบัติการตามเสียง

เรียกร้องของประชาชน รัฐบาลมนุษยได้ยกเลิกแผนการช่วยเหลือมนุษย์ที่หนึ่การโจมตีของมนุษย์ต่างดาว แผนการนี้ต่อมาได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นแผนการที่สามารถช่วยเหลือมนุษย์ให้หนีวิกฤตได้ ซึ่งเห็นได้ว่า ทุกครั้งของการตัดสินใจผิดพลาดของรัฐบาลมนุษย เบื้องหลังมีการสนับสนุนมนุษย์ตามระบบประชาธิปไตยแต่ผลลัพธ์กลับไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จึงกล่าวได้ว่า หลิว ฉือซิน ได้วิพากษ์สังคมโลกมนุษย์ที่ปกครองแบบประชาธิปไตยและกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มีความอิสระเสรีทางความคิด ผู้คนมีสิทธิเสรีภาพในสังคมนั้น ๆ เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะความคิดของกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ที่ทำให้แนวคิดเหล่านั้นกลายเป็นนโยบายการปกครองของสังคม ด้วยที่อธิบายว่า รัฐบาลมนุษยให้เสรีภาพทางความคิดแต่ในท้ายที่สุดการให้อิสระที่เกินไปจนไม่มีขอบเขตกลับกลายเป็นประเด็นกลับมาทำลายกรอบคิดนั้นหรือสังคมนั้นจึงกล่าวได้ว่า กระบวนการเหล่านี้เป็นการพัฒนาสังคมแบบเชื่องช้าที่รอการกระทำตามหลักการ เพียงเพราะเป็นระบบประชาธิปไตยที่เลือกปฏิบัติเท่านั้น หลิว ฉือซิน ได้วิพากษ์ว่าระบบคิดของมนุษย์ที่กล่าวว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยตามแนวคิดประชาธิปไตยเป็นระบบที่ดีนั้น จึงเป็นการตอกย้ำถึงกระบวนการคิดที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว ชาวซานตี้จึงเหมือนกลไกที่เข้ามากระทบต่อการปรับตัวของสังคมโลกมนุษย์ โดยอธิบายว่าวิธีการดังกล่าวเป็นการแสดงอำนาจอันปาเถื่อนของผู้นำ จึงกล่าวได้ว่าเป็นวาทกรรมประชาธิปไตยที่มีการควบคุมสังคมและกลายเป็นพฤติกรรมที่แบ่งปันผลประโยชน์กันเฉพาะกลุ่ม สรุปได้ว่าบุคคลผู้นำในรัฐบาลมนุษยต้องการเพียงผลประโยชน์ต่อตนเองและมุ่งทำลายผลประโยชน์ของกลุ่มได้อำนาจ สุดท้ายสังคมแบบนี้กลายเป็นสังคมดิสโทเปียแบบเผด็จการ จึงกล่าวได้ว่า หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างสังคมของโลกมนุษย์ในแบบประชาธิปไตยประชาธิปไตยในความหมายที่ผู้นำให้อิสระทางความคิดแก่ผู้อยู่ในการปกครองแต่ใช้ฐานคิดในเรื่องการควบคุมผู้อยู่ใต้อำนาจเพื่อประโยชน์แก่ผู้ปกครอง ซึ่งเมื่อดูผิวเผินเหมือนมีความอิสระในการที่ผู้ปกครองปกครองแบบประชาธิปไตยแต่ความเป็นจริงไม่ต่างจากเผด็จการประชาธิปไตย

5. สังคมดิสโทเปียตามระบบและกลไกของจักรวาลที่โหดร้าย

หลิว ฉือซิน เคยกล่าวว่า “จักรวาลที่สร้างในนวนิยายไตรภาคชุดนี้นำเสนอเป็นจักรวาลที่โหดร้ายเพื่อได้โลกที่ดีที่สุด” (Liu, 2015, p. 297) จากคำกล่าวนี้เห็นได้ว่า หลิว ฉือซิน นำเสนอให้เห็นถึงความโหดร้ายและความมืดมิดของจักรวาล ในจักรวาลมีกลุ่มสิ่งมีชีวิตชาญฉลาดรวมทั้งโลกมนุษย์ด้วย จึงเห็นได้ว่า จักรวาลที่หลิว ฉือซิน สร้างมีความคล้ายกับโลกมนุษย์ที่อยู่ในยุคก่อนที่ชาวยุโรปอพยพไปทวีปอเมริกา มีชนเผ่าหลากหลาย จักรวาลนี้เป็นภาพแทนของโลกมนุษย์ จึงเป็นการสร้างจักรวาลที่โหดร้าย อาจเป็นคำเตือนให้กับมนุษยชาติ การนำเสนอจักรวาลที่โหดร้าย หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างให้เห็น 2 ลักษณะ คือจักรวาลที่ไร้ศีลธรรม และมนุษย์ต่างดาวที่มีศักยภาพสูง ดังนี้

5.1 จักรวาลที่ไร้ศีลธรรม

ในนวนิยายดาวซานตี้ไตรภาคชุดนี้ หลิว ฉือซินได้สร้างจักรวาลเป็นสังคมดิสโทเปียที่มีลักษณะไร้ศีลธรรม หลิว ฉือซิน เปรียบจักรวาลเป็นป่ามืดโดยใช้บทสนทนาระหว่างหลิวจี้กับต้าสือเพื่ออธิบายจักรวาลที่อยู่ในสถานะป่ามืด ดังตัวอย่าง

...จักรวาลเป็นป่ามืด ทุกอารยธรรมเป็นนายพรานผู้ถือปืนแอบอยู่ในป่าเหมือนภูตผีแหวกกิ่งไม้ที่ขวางทางอย่างเบามือ พยายามไม่ให้เท้าที่ก้าวส่งเสียงแม้แต่หน่อย คอยระวังแม้แต่เสียงหายใจ เขาต้องระวังตัวเพราะในป่ามืด มีนายพรานแบบเขาซ่อนตัวอยู่ทุกหนทุกแห่ง ถ้าเขาพบชีวิตอื่น ไม่ว่าจะเป็นนายพรานหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นเทวดาหรือปีศาจ ไม่จะเป็นทารกผู้บอบบางหรือเป็นคนชราเดินกระเຍ่งกระเเย่ง ไม่จะเป็นเด็กสาวหรือเด็กหนุ่มร่ากับนางฟ้าหรือเทพบุตร ทำได้เพียงอย่างเดียวก็คือยิงปืนสังหาร ท่ามกลางป่ารกชัฏนี้คนอื่นก็คือนรกก็คือภัยคุกคามตลอดกาล ทุกชีวิตที่เปิดเผยตัวเองจะถูกสังหารอย่างรวดเร็ว นี่คือแผนภูมิของอารยธรรมจักรวาลนี้ก็คือคำอธิบาย ความหมายของเฟอร์มี พาราด็อก (Fermi paradox)

(Liu, 2017a, pp. 546 – 572)

จากตัวอย่างข้างต้น หลิว ฉือซิน นำเสนอ จักรวาลที่มีสถานะปามิดหรือปรากฏการณ์ของสิ่งมีชีวิต นอกโลกที่อยู่ท่ามกลางความขัดแย้งผ่านมุมมองของ ตัวละครหลิวฉี การสร้างระบบจักรวาลเป็นสถานะ ปามิดมีข้อกำหนดเบื้องต้น 2 ข้อ คือ “ข้อหนึ่ง การอยู่รอด เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกของทุกอารยธรรม ข้อสอง อารยธรรมมีการเติบโตและขยายตัวตลอดเวลา แต่ทรัพยากรโดยรวมในจักรวาลยังคงเท่าเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง” (Liu, 2017a, pp. 16–17) จากกฎ สองข้อนี้ตัวละครเหวินเจียได้เล่าให้หลิวฉีเข้าใจโดย อยากให้เขาศึกษาเป็นวิชาสังคมวิทยาจักรวาล จากสัจพจน์ หรือความสมบูรณ์สองข้อนี้หลิวฉีได้หาทางออกสองแนวคิด คือแนวคิดโชตรวนแห่งความระวางและการระเบิดทาง เทคโนโลยี ข้อกำหนดเหล่านี้ทำให้จักรวาลแสดงออกเป็น สังคมดิสโทเปีย ทุกสรรพสิ่งอยู่ในจักรวาลตามสัจพจน์หรือ การยอมรับความเป็นจริงแบบสมบูรณ์โดยไม่ต้องพิสูจน์ ไม่มีใครหนีออกจากสัจพจน์ 2 ข้อนี้ได้ จากกลไกของสัจพจน์ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สรรพสิ่งต้องการพัฒนาขยายตัว อีกอย่าง การพัฒนาของสรรพสิ่งต้องขยายพื้นที่หรือทรัพยากร ของสรรพสิ่งอื่น ซึ่งถ้าชาติพันธุ์ทั้งมนุษย์และอมมนุษย์ 2 สายพันธุ์ พุบในจักรวาล โดยสถานะปามิดทำให้ทั้งมนุษย์ และอมมนุษย์ 2 สายพันธุ์ไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะเข้าใจกลไก ของระบบอีกฝ่ายได้อย่างชัดเจนจึงไม่แน่ใจว่าอันตรายต่อ สายพันธุ์ของตนเองหรือไม่ จากกฎของสัจพจน์ในระบบ จักรวาลโหดร้ายทั้ง 2 ข้อ หลิวฉีได้สรุปแนวคิดโชตรวน แห่งความระวาง แนวคิดนี้มองจากระยะห่างเชิงพื้นที่และ สถานะทางชีววิทยาว่า ระหว่างอารยธรรมที่มีลักษณะ ความไม่แน่นอนและการสร้างความเชื่อใจและการสื่อสาร ซึ่งกันและกัน อีกแนวคิดคือการระเบิดทางเทคโนโลยี มองจากกระบวนการของประวัติศาสตร์ อารยธรรม ที่ประสบความสำเร็จอย่างก้าวกระโดดทางเทคโนโลยีและ ความก้าวหน้าครั้งใหญ่ในระยะเวลาอันสั้น เช่น การปฏิวัติ อุตสาหกรรมของมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีการพัฒนาอย่าง รวดเร็ว มนุษย์เป็นชาติพันธุ์ที่มีภูมิปัญญาสูงในการคิด ด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ หลิวฉีสรุปว่า ความสมดุล ของอำนาจระหว่างอารยธรรมจึงไม่แน่นอน ทำให้ข้อมูล เหล่านี้มีลักษณะไม่แน่นอน วิธีที่ต้องเอาตัวรอดแบบง่าย และมีประสิทธิภาพ คือต้องทำลายฝ่ายตรงข้ามของตน

จากลักษณะกฎและกลไกในระบบจักรวาลโหดร้าย เห็นได้ว่า ตามความคิดของมนุษย์จักรวาลเต็มไปด้วย ความแปลกใหม่และมีคุณค่าในการสำรวจและกลายเป็น ปามิดที่เต็มไปด้วยความหนาแน่นและอันตราย ส่วน ในนวนิยายชุดนี้การประกอบสร้างจักรวาลที่โหดร้าย ไม่เพียงแต่นำเสนอเป็นฉากหลังของโลกปัจจุบันและอนาคต เท่านั้น ยังแสดงให้เห็นถึงจักรวาลที่อยู่ในสถานะปามิด เป็นสิ่งที่ภววิสัยหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นไปตามข้อเท็จจริง ไม่ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อหรือความรู้สึกส่วนตัว ในมุมมองมหภาคของจักรวาลไม่ว่าอารยธรรมใดหรือ ดาวดวงใดปรากฏภาพเป็นแสงดาวเท่านั้น เนื่องจาก ระยะความไกลของดวงดาวแต่ละดวงในระบบจักรวาล ซึ่งดาวแต่ละดวงอาจมีอารยธรรมของดาวดวงในอยู่ ซึ่งไม่สามารถมองเห็นระบบนั้นได้ การไม่เห็นจึงไม่ได้ หมายถึงการไม่มีของระบบกลไกการอาศัยอยู่ของมนุษย์ หรือมนุษย์ต่างดาวเมื่อสังเกตดวงดาว บนระบบจักรวาล ความซับซ้อนข้างในหรือระบบสังคมจึงซ่อนอยู่ในแสงดาว แต่แสดงเป็นดวงดาวที่มีแสง จึงกล่าวได้ว่า โลกมนุษย์ หรือชาวซานถีไม่สามารถเปลี่ยนแปลงจักรวาลให้เป็นจริง ดังปรากฏ แต่เห็นได้ว่า ส่วนใหญ่มองว่าจักรวาลมีแต่ ด้านดีเท่านั้น แต่ในความจริงจักรวาลยังมีด้านโหดร้าย แฝงอยู่จึงทำให้คนมีความเข้าใจเกี่ยวกับจักรวาลต่างกัน หลิว ฉือซิน จึงประกอบสร้างนวนิยายชุดนี้ให้มีตัวละคร มนุษย์ต่างดาวที่มีความแตกต่างกับมนุษย์โลก

5.2 มนุษย์ต่างดาวที่มีศักยภาพสูง

ในนวนิยายชุดนี้ หลิว ฉือซิน ยังได้สร้าง กลุ่มอมมนุษย์ในจักรวาล สังเกตได้ว่าอมมนุษย์ที่มีระดับ การพัฒนาอารยธรรมที่แตกต่างกัน มีการกำหนด ขอบเขตการรับรู้ที่แตกต่างกัน กลุ่มอมมนุษย์ในจักรวาล เข้าใจจักรวาลแตกต่างจากมนุษย์ มีการเปรียบเทียบกับ การปกครองและสังคมวิทยาของมนุษย์ เห็นได้ ว่ามนุษย์ต่างดาวกลุ่มนักร้องที่มีความสามารถทำลาย ระบบสุริยะได้อย่างง่ายดายและมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงกฎฟิสิกส์ พวกเขาเชื่อว่าจักรวาล เป็นสรรพสิ่งที่เป็นภววิสัย หมายถึงในดาวซานถีภายใต้ การควบคุมของมนุษย์ต่างดาวกลุ่มนักร้องนั้นจะทำให้ หน้าที่ทำจัดกลุ่มเผ่าพันธุ์อื่น ส่วนมนุษย์ต่างดาวใน ชาวซานถีที่มีเทคโนโลยีสูงมักเป็นกลุ่มที่มีอารมณ์เยือกเย็น

และมองว่าจักรวาลเป็นพื้นที่โหดร้าย แต่จักรวาลเป็นแหล่งที่มีโอกาสทำให้ชาติพันธุ์ของกลุ่มอยู่รอดได้เช่นกัน ในมุมมองของมนุษย์โลกกลับมองว่าจักรวาลเต็มไปด้วยอันตราย มีด โหดร้าย และเป็นแหล่งที่ทำลายล้างมวลมนุษยชาติได้ตลอดเวลา เห็นได้ว่าจักรวาลที่เป็นสรรพสิ่งที่ปรากฏตามความสมบูรณ์เป็นเพียงในมุมมองของมนุษย์จักรวาลเปรียบเทียบกับสังคมดิสโทเปียแบบโหดร้าย จึงกล่าวได้ว่า ในมุมมองของมนุษย์จักรวาลเป็นสังคมดิสโทเปียที่ไร้ศีลธรรมและโหดร้าย เหตุผลที่หลิว ฉือซิน นำเสนอด้วยทแบบนี้ เพราะว่าจักรวาลที่สร้างในนวนิยายชุดนี้ส่วนมากเป็นมุมมองที่มนุษย์มองศีลธรรมเป็นสิ่งสำคัญในสังคมของมนุษย์ เมื่อวิเคราะห์ลักษณะของจักรวาลที่โหดร้าย มนุษย์มีการนำศีลธรรมมาเป็นมุมมองในการวิเคราะห์จักรวาลจักรวาลที่มีลักษณะไร้ศีลธรรม หมายถึงอารยธรรมในจักรวาลที่ไม่ต้องปฏิบัติตามหลักการทางศีลธรรมตามความหมายดั้งเดิม แต่ใช้การตัดสินใจตามผลประโยชน์หรือเพียงเพื่อการอยู่รอดของตนเอง ในนวนิยายชุดนี้เล่มที่ 2 หลิว ฉือซิน ได้สร้างวิชาใหม่ชื่อว่า “สังคมจักรวาลศาสตร์” (Liu, 2017a, p. 15) ซึ่งแสดงถึงกฎสังคมของจักรวาล ที่มี 2 ข้อหลัก หนึ่งคือการอยู่รอดเป็นอันดับแรกของอารยธรรม และสองคือทรัพยากรในจักรวาลมีจำกัด และทุกอารยธรรมต้องพัฒนาเพื่อการอยู่รอด มนุษย์จึงคิดว่าจักรวาลเป็นสังคมและมีมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมจักรวาลศาสตร์ กฎวิวัฒนาการของจักรวาลนั้นเป็นกฎวิสัยหรือทุกอย่างเป็นไปตามข้อเท็จจริง ทุกสรรพสิ่งมีการพัฒนาตามกฎจักรวาลรวมถึงโลกมนุษย์เช่นกัน ในความหมายนี้กล่าวได้ว่าจักรวาลไม่มีค่านิยม ไม่มีศีลธรรมหรือแนวคิดทางศีลธรรมกำกับในระบบและกลไกของจักรวาลอารยธรรมในจักรวาลมีการทำลายกันและกันซึ่งเสมือนกับกฎเกณฑ์จักรวาลที่ต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ ลักษณะการอธิบายจักรวาลที่ไร้ศีลธรรมและจักรวาลที่โหดร้ายดังกล่าวจึงเป็นการอธิบายตามมุมมองของมนุษย์โลก ซึ่งอธิบายกฎ ระบบ และกลไกของจักรวาลที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้หรือมนุษย์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกฎของวิวัฒนาการของจักรวาลได้ ส่วนมนุษย์ต่างดาวมองว่าแม้ว่าจักรวาลโหดร้าย

แต่พวกเขาสามารถใช้ประโยชน์ของกฎ ระบบ และกลไกของจักรวาลที่โหดร้ายเพื่อเป็นเครื่องมือการโจมตีมนุษย์หรือกลุ่มต่างดาวอื่น เพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่า การประกอบสร้างสังคมดิสโทเปียในจักรวาลที่ปรากฏในวรรณกรรมชุดนี้ หลิว ฉือซิน ได้อธิบายผ่านกฎของดวงดาวที่เป็นระบบหนึ่งของจักรวาลปามิตและต่อมาอันตรายหายไป จึงเป็นสัญญาณถึงการที่มนุษย์ยังไม่สามารถรับกฎระบบจักรวาลทั้งหมด เพราะมนุษย์เป็นเพียงมนุษย์ที่อาศัยบนโลกที่เป็นเพียงสรรพสิ่งของระบบจักรวาล ในระบบจักรวาลมนุษย์อื่นหรือมนุษย์ต่างดาวอาจอาศัยบนดวงดาวอื่นที่มนุษย์ยังค้นไม่เจอ ชาวซานตี้จึงเป็นตัวแทนของมนุษย์ที่มีเครื่องมือเป็นเทคโนโลยีสูงและมีศักยภาพสูงในการอาศัยบนดวงดาวอื่นนอกจากโลกมนุษย์ การนำเสนอจึงได้เห็นระบบจักรวาลที่โหดร้ายและไร้ศีลธรรมอันเป็นเพียงการมองผ่านวิธีคิดของมนุษย์ซึ่งต่างจากมนุษย์ต่างดาว

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษานวนิยายชุดไตรภาคดาวซานตี้: อุบัติการณ์สงครามล้างโลก พบว่า หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างสังคมยูโทเปียและสังคมดิสโทเปีย 5 ลักษณะ สังคมยูโทเปียแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ สังคมยูโทเปียตามนิยามความเป็นชนบท สังคมยูโทเปียตามนิยามทางการเมือง และสังคมยูโทเปียตามนิยามจินตนาการจักรวาล โดยลักษณะที่ 1 สังคมยูโทเปียตามนิยามเป็นชนบทได้นำเสนอจักรวาลเล็กหมายเลข 647 เป็นสังคมเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม มีการประกอบสร้างผ่านตัวละคร ฉาก และบทสนทนา ทำให้เห็นถึงสังคมเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นการอธิบายสังคมอุดมคติตามแนวคิดของลัทธิเต๋าที่เน้นความเรียบง่ายและความเสมอภาค ลักษณะที่ 2 สังคมยูโทเปียตามนิยามทางการเมือง ได้นำเสนอ 2 ลักษณะ คือ ลัทธิคอมมิวนิสต์ในสิ่งมีชีวิตและการเมืองในสังคมสตรีนิยม การนำเสนอ ลัทธิคอมมิวนิสต์ในสิ่งมีชีวิตผ่านบทสนทนาตัวละคร อีแวนส์กับตัวละครเย่เหวินเจีย แสดงถึงการประกอบสร้างสังคมยูโทเปียปรากฏเป็นจริงได้ต้องตอบสนองเงื่อนไขบางประการก่อน ส่วนการเมืองในสังคมอนาคตประกอบสร้างเป็นสังคมยูโทเปียแบบสตรีนิยม

ได้นำเสนอผ่านฉากเหตุการณ์ต่าง ๆ และการกล่าวถึงความผิดของตัวละครหลังจี้ ลักษณะที่ 3 สังคมยูโทเปียตามนิยามในจินตนาการจักรวาล ได้นำเสนอจักรวาลใหม่โดยผ่านบทสนทนาของตัวละครเชิงชินกับตัวละครกวนอีฟาน ซึ่งการนำเสนอจักรวาลใหม่นี้แตกต่างจากสังคมยูโทเปียทั่วไปคือการมองวิกฤตปัญหาของการอาศัยอยู่ในระบบจักรวาลว่ามีทางออกของความอยู่รอด

การประกอบสร้างสังคมดิสโทเปียแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สังคมดิสโทเปียตามทางการเมืองของโลกมนุษย์ และสังคมดิสโทเปียตามระบบและกลไกของจักรวาลที่โหดร้าย ในการประกอบสร้างสังคมดิสโทเปียตามทางการเมืองของโลกมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สังคมดิสโทเปียแบบกลุ่มคลังโคไล และสังคมดิสโทเปียแบบประชาธิปไตยประชานิยม โดยสังคมดิสโทเปียแบบกลุ่มคลังโคไลนำเสนอผ่านองค์กร ETO ทำให้เห็นสังคมดิสโทเปียเป็นภาพแทนขององค์กรก่อการร้ายของโลก ส่วนสังคมดิสโทเปียแบบประชาธิปไตยประชานิยมนำเสนอโดยผ่านรัฐบาลมนุษย์ใช้การอธิบายว่าเป็นแนวคิดการปกครองและบริหารทางการเมืองผิดพลาดจึงส่งผลต่อปัญหาทางสังคม ส่วนการประกอบสร้างสังคมดิสโทเปียตามระบบและกลไกของจักรวาลที่โหดร้ายนำเสนอผ่านฉากต่าง ๆ และตัวละครมนุษย์ต่างดาว คือจักรวาลที่ไร้ศีลธรรมและมนุษย์ต่างดาวที่มีศักยภาพสูง จักรวาลที่ไร้ศีลธรรม ทำให้เห็นถึงความล้าหลังของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต่างดาวมีศักยภาพสูงกว่ามนุษย์ แสดงถึงสัญญาณที่ว่ามนุษย์ไม่สามารถรับรู้กฎและระบบของจักรวาลทั้งหมด เพราะมนุษย์เป็นเพียงผู้อาศัยอยู่บนโลกหรือเป็นเพียงหนึ่งในสรรพสิ่งของระบบจักรวาลเท่านั้น

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้อภิปรายได้ว่า งานของหลิว ฉือซิน มีจุดเด่นในการประกอบสร้างจินตนาการระหว่างมนุษย์และอมมนุษย์ โลกปัจจุบันและโลกอนาคตโดยประกอบสร้างตัวละครคู่ตรงข้ามที่เป็นมนุษย์และอมมนุษย์ ใช้พื้นที่ในวรรณกรรมทั้งโลกมนุษย์ อวกาศ และต่างดาว และมีกลวิธีการเล่าเรื่องข้ามมิติเวลาที่น่าสนใจอย่างมีนัยสำคัญ

การประกอบสร้างสังคมยูโทเปียเป็นการแสดงการโหยหาอดีต (Nostalgia) โดยสังคมยูโทเปียที่นำเสนอเป็นลักษณะเกษตรกรรมดั้งเดิม เน้นการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย พึ่งพาอาศัยธรรมชาติ สัมพันธ์และเคารพธรรมชาติ ให้ความสัมพันธ์กับความเสมอภาคของมนุษย์ทุกกลุ่ม และเป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัยตนเอง ไม่มีการใช้ความรุนแรงในสังคม ทุกแห่งหนเป็นพื้นที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในสังคมงานที่ศึกษาในลักษณะเดียวกัน เช่น งานของภัทรกร รักเรียน (Rakrian, 2014) ที่สรุปว่า ในนวนิยายเรื่อง Red Mar มีการสร้างอาณานิคมลับของญี่ปุ่นบนดาวอังคาร เป็นแหล่งชุมชนเล็กทำการเพาะปลูกคนในท้องถิ่นจำนวนเพียงเล็กน้อยได้รักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไว้ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อใช้ในรูปแบบสังคมบุพกาลที่เน้นลักษณะการเคารพต่อพื้นที่แม้ว่าพื้นที่เต็มไปด้วยสิ่งไม่มีชีวิต (Abiotic) ก็ตาม ซึ่งทำให้เห็นถึงมนุษย์มีความเข้าใจต่อปฏิสัมพันธ์ของตนที่ควรมีต่อโลกและเปลี่ยนแปลงความคิดที่แต่เดิมมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Anthropocentric) กล่าวโดยสรุปงานของ หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างสังคมยูโทเปียตามนิยามความเป็นชนบทที่สร้างสังคมอุดมคติโดยกำหนดพื้นที่อยู่อาศัยเป็นเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม เน้นความบริสุทธิ์ เป็นสังคมเรียบง่าย มนุษย์ที่อาศัยอยู่ในสังคมมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ นวนิยายชุดนี้ตั้งใจประกอบสร้างตัวละคร 3 ตัว คือเชิงชินเป็นตัวแทนมนุษย์ กวนอีฟานเป็นตัวแทนมนุษย์ในโลกจักรวาลและหุ่นยนต์ โซฟอนเป็นตัวแทนอมมนุษย์ ตัวละครทั้งหมดจึงเป็นภาพแทนความหลากหลายของสังคมมนุษย์และอมมนุษย์ตามนิยามของสังคมอุดมคติที่ต่างมีจุดร่วมเดียวกัน โดยมุ่งความสงบ สันติ และดำเนินชีวิตตามกฎธรรมชาติ ดังที่ ภัทรกร รักเรียน (Rakrian, 2014) อภิปรายการศึกษาว่า สังคมยูโทเปียเป็นสังคมย้อนอดีตดั้งเดิมที่มีการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยและโหยหาอดีต รูปแบบสังคมจึงมีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม เป็นไปตามแนวคิดนิเวศสำนึกที่ต่อต้านมนุษย์เป็นศูนย์กลาง งานวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดลัทธิเต๋าเป็นแนวทางการวิเคราะห์จึงอธิบายสังคมอุดมคติ

ตามแนวคิดยูโทเปียที่ หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างว่าเป็น สังคมเกษตรกรรมแบบชนบทเน้นมนุษย์มีความสัมพันธ์ กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มนุษย์ต่างมีวิถีชีวิตเป็นไป ตามกฎธรรมชาติและมนุษย์นั้นมีรากมาจากธรรมชาติ

ด้านการเมือง หลิว ฉือซิน ประกอบสร้าง การเมืองแบบสังคมนิยมยูโทเปียและสังคมนิยมสังคมนิยม ในสังคมนิยมทางการเมืองนั้น ได้นำแนวคิด ความเท่าเทียมมาสร้างสังคมนิยมยูโทเปีย เพื่อเป็นสังคม ที่ทุกสรรพสิ่งในโลกเท่าเทียมกันแต่มีเงื่อนไขคือมนุษย์ ต้องสังเคราะห์อาหารได้ ส่วนสังคมนิยมยูโทเปียแบบ สตรีนิยมเป็นสังคมที่มีเทคโนโลยีล้ำสมัย ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรมหนักย้ายไปบนอวกาศ ทำให้สังคม เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม เช่น สังคมนิยม ผู้มีความอ่อนโยนและเมตตา ส่วนการประกอบ สร้างสังคมนิยมสังคมนิยมยูโทเปียมีการนำเสนอองค์กร ETO ในลักษณะโหดร้าย มีกลุ่มปัญญาชนชั้นสูงด้าน การเมืองนำเสนอสังคมที่รัฐบาลมนุษย์ปกครองแบบ ประชาธิปไตยประชาธิปไตย ทำให้เห็นถึงระบบการเมือง ที่ผิดพลาดและมีผลกระทบต่อสังคมมนุษย์ในเชิงวิกฤต จึงกล่าวได้ว่าในนวนิยายไตรภาคชุดนี้ หลิว ฉือซิน ตั้งคำถามกับสังคมว่า ในอนาคตสังคมโลกมีแนวทางการเตรียมความพร้อมให้มนุษย์ปรับตัวอยู่ในสังคม ลักษณะที่เป็นทั้งสังคมนิยมอุดมคติและยูโทเปียและการเผชิญหน้ากับวิกฤตการณ์ในสังคมที่โหดร้ายแบบ ดิสโทเปียเหล่านี้ได้อย่างไร

ขณะเดียวกันงานของ พรศิริ นาควิระและ วสนันท์ อธิธิมัย (Narkwatchara and Ltimeechai, 2022) สรุปการศึกษานวนิยายวิทยาศาสตร์ เรื่อง นครโลหะหนาว สร้างเมืองมาคบุรีเป็นสังคมนิยมยูโทเปีย ที่มีเทคโนโลยีล้ำสมัย ที่มีการสังเคราะห์อาหารปลอด มียานบิน มีการผ่าตัดเซลล์สมอง การปกครองใช้ หลักประชาธิปไตย สังคมสงบสุข เจริญรุ่งเรือง และ ยังอธิบายแต่งเรื่องนครโลหะหนาวประกอบสังคมนิยมยูโทเปีย ตรงข้ามสังคมไทยในช่วงทศวรรษแปดเป็นผู้นำปกครองประเทศไทย การประกอบสร้างสังคมนิยมยูโทเปียในเรื่องนครโลหะหนาว จึงสัมพันธ์กับสังคมนิยมยูโทเปียที่ หลิว ฉือซิน ประกอบสร้าง ไว้ในนวนิยายชุดนี้โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใน

การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมและส่งผลให้มนุษย์มีชีวิต ที่ดียิ่งขึ้น มีการปกครองที่ดีทำให้ชนชั้นในสังคมมีความเท่าเทียมกัน อีกทั้ง หลิว ฉือซิน ยังอธิบายว่า หลังจากสังคมนิยมยูโทเปียบรรลุตามเป้าหมายแล้วยังมี การต่อต้านทุกอย่างจากระบบเก่าเพื่อรักษาอำนาจ ของผู้นำการปกครองไว้ อีกประการหนึ่ง หลิว ฉือซิน ได้ใช้ศาสนาและประชาธิปไตยในการประกอบสังคมนิยมยูโทเปียแต่นำมาประกอบสร้างสังคมนิยมสังคมนิยม การสร้างองค์กร ETO ที่สังคมนิยมถือชาวชนชั้นที่เป็น พระเจ้า และการสร้างรัฐบาลมนุษย์ปกครองแบบ ประชาธิปไตยแบบประชาธิปไตย และสุดท้ายโลกมนุษย์ จึงถูกมนุษย์โจมตีจนเกือบสูญพันธุ์

ด้านจักรวาล หลิว ฉือซิน ได้ประกอบสร้าง จักรวาลแบบสังคมนิยมยูโทเปียและสังคมนิยมสังคมนิยม จักรวาล ที่สังคมนิยมจินตนาการเป็นมิติทางฟิสิกส์ เป็น การใช้แนวคิดวิทยาศาสตร์อธิบายทุกสรรพสิ่งในจักรวาล ส่วนจักรวาลแบบสังคมนิยมสังคมนิยมสังคมนิยม โหดร้าย จักรวาลไร้ศีลธรรม ในกฎเกณฑ์ของจักรวาล ทุกสรรพสิ่งเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาลต้องกำหนด กฎเกณฑ์ของจักรวาลเหมือนกัน จักรวาลมีมนุษย์ต่างดาว ที่มีศักยภาพสูง จึงทำให้มนุษย์ได้รับการชมเชยจากมนุษย์ ต่างดาวโดยไม่รู้ตัว หลิว ฉือซิน ประกอบสร้างจักรวาล ที่โหดร้าย เพื่อเตือนมนุษย์ให้ตระหนักถึงกฎของจักรวาล ดังงานของ Yang (2016) ที่ศึกษาเรื่อง From “the Ultimate Utopia” to “Human in the Universe” Utopian Characteristics of The Three-body from a Perspective of Globalization โดยพบว่านวนิยายของ หลิว ฉือซิน ไม่ได้สร้างสังคมนิยมยูโทเปีย ในลักษณะสมบูรณ์แบบ แต่หลิว ฉือซิน จินตนาการ ในนวนิยายชุดนี้ให้มีลักษณะความเป็นวิทยาศาสตร์ จักรวาล 2 ลักษณะ คือ จักรวาลที่กำลังล่มสลาย และจักรวาล ที่เกิดใหม่ ซึ่งทั้งสองลักษณะเป็นจักรวาลเดียวกัน แต่มีมิติที่ซับซ้อนและต้องใช้กฎเกณฑ์วิทยาศาสตร์ ในการสร้างรูปแบบจักรวาล

อย่างไรก็ตามมีงานที่ศึกษาผลงานของ หลิว ฉือซิน เช่น งานของ Yang (2016) ที่ศึกษานวนิยาย ของหลิว ฉือซิน พบว่า งานส่วนใหญ่ของหลิว ฉือซิน ใช้แนวคิดวิทยาศาสตร์ในการวางโครงเรื่อง แต่ผลการศึกษา

แตกต่างจากผลงานชุดนี้ ซึ่ง Yang ได้อธิบายว่า หลิว ฉือซิน สะท้อนโลกจักรวาลในผลงานของเขาในลักษณะโลกาภิวัตน์ ส่วนผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า หลิว ฉือซิน นำเสนอจักรวาลให้มีลักษณะเป็นสถานที่อันโหดร้ายสำหรับมนุษย์และอมนุษย์บางกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์นวนิยายวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดยูโทเปียและดิสโทเปีย และสามารถนำไปใช้ประกอบการสอนในรายวิชาการวิจารณ์ การวิเคราะห์วรรณกรรม แนววิทยาศาสตร์ ระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้เป็นแนวทาง

การวิเคราะห์และวิธีการใช้ทฤษฎีการวิจารณ์ด้วยทฤษฎีวรรณกรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมไทยกับวรรณกรรมจีน ซึ่งผลงานนวนิยาย ของ หลิว ฉือซิน ที่เป็นแนววิทยาศาสตร์ยังมีเรื่องอื่นอีกหลายเรื่อง ที่แปลเป็นภาษาต่างประเทศแล้ว เช่น เรื่อง 流浪地球 (โลกที่เร่ร่อนพเนจร) เรื่องสั้นเรื่อง 赡养上帝 (การเลี้ยงดูพระเจ้า) เป็นต้น เพื่อใช้เป็นตัวบทในการนำมาศึกษาเชิงเปรียบเทียบ อันจะทำให้เห็นมุมมองด้านอุดมการณ์ของผู้ประพันธ์ และเป็นการศึกษาทิศทางวรรณกรรมร่วมสมัยแนววิทยาศาสตร์อีกทางหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- Chen, Q. (2017). *The ethical value of utopian spirit*. Beijing: Chinese Academy of Social Sciences. [In Chinese]
- Chotiudomphan, S. (2015). *Origin and Influence of literature Utopia and Dystopia*. Retrieved from <https://prachatai.com/journal/2015/07/60233> [In Thai]
- Du, W. and Yang, Z. (2016). *I am Liu Cixin*. Shanxi: Beiyue Literature and Art Publishing House. [In Chinese]
- Kupratkul, C. (2011). Dimensions of translating imaginative literature. *Journal of Language and Culture*, 30(1), 83–98. [In Thai]
- Liu, C. (2015). *The worst universe, the best earth*. Chendu: Sichuan Science and Technology Publishing House. [In Chinese]
- Liu, C. (2016). *The three-body problem Volume 1*. Bangkok: Post Books. [In Thai]
- Liu, C. (2017a). *The three-body problem Volume 2*. Bangkok: Post Books. [In Thai]
- Liu, C. (2017b). *The three-body problem Volume 3*. Bangkok: Post Books. [In Thai]
- Liu, Q. (2016). A brief analysis of ecofeminism in the three-body problem. *Jilin: Journal of Jilin Radio and Television University*, 135(3), 97–98. [In Chinese]
- Li, Z. (2016). The modern value of Confucian thought of Great Harmony. In *The Third China–South Korea Confucianism Exchange Conference*, (pp. 264 – 276). 11 – 12 Aug 2016. The Shandong Academy of Social Sciences. [In Chinese]
- More, T. Sir. (2022). *Utopia*. Beijing: The Commercial Press. [In Chinese]
- Narkwatchara, P. and Ltimeechai, W. (2022). Science and Utopian ideas appearing in the Science Fiction story Nakorn loha nao. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn under Royal Patronage*, 17(2), 49–58. [In Thai]

- Rakchat, K. and Ajcharyabodee, W. (2019). Characteristics concerning dystopian societies appeared in a short story collection book “Singtho Nokkhok”. In *The 2nd National Academic Conference for Presentation of Research Results of Humanities and Social Science Students*, (pp. 129 – 143). 19 Jan 2562. Bangkok: Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University. [In Thai]
- Rakrian, P. (2014). From Dystopia to Utopia: The confrontation of capitalism and environmental ideologies in Kim Stanley Robinson’s Red Mars. *Journal of Comparative Literature*, 3(3), 19 – 31. [In Thai]
- Sirichai, W. and Sangkhaphanthanon, T. (2023). Utopian and dystopian visions: The duality of nature and environment in Thai literature. *Silpakorn Universitye–Journal*, 41(5), 44–55. [In Thai]
- Song, M. (2020). *History, poetics, and text of Chinese science fiction literature*. Shanghai: Shanghai Literature and Arts Publishing House. [In Chinese]
- Virameteekul, J. and Na Ayutthaya, C. (2022). The study of setting and a fear reflection through Dystopian ideology film in early 21st century. *Arch journal Issue*, 34(1), 130 – 147. [In Thai]
- Wu, Y. (2008). *Science fiction literature theory and discipline system construction*. Chongqing: Chongqing Publishing House. [In Chinese]
- Xie, J. (2007). *Philosophical study of Dystopian thought*. Beijing: Chinese Academy of Social Sciences. [In Chinese]
- Yang, C. (2016). *From “The ultimate Utopia to the human in the universe” The Utopian characteristics of the three– body problem from a perspective of globalization*. Beijing: Comparative Literature &World Literature. [In Chinese]

